

ROOMMA

Pauroofa Roomma maqanna ákaranímaqoo ufafa.

1 ¹Qinée Pauroosa Ánutuna ásauku mundírana Yísufa mara firiqai fáiqisa márídaqa miná aináina dadaaqímaruna faiqisa márídaqa. Ánutufa qiní maqásaa fasiqa Ánutufa faiqí ánaaseekinaana rusandeesámumasee narí ámiqira fasaasa ufara qímannimiannee qímaqoosa márídaqa.

²Mi-amiqira fasaasa ufána náaru kambíqaaninnanara Ánutufa óoqai uqanna narí tamummáqara fasiqauqa narí óokiqari qímannimisoofaqa quandáfíqa faiqí ánaasee qímannimisee quándakíqa náaquqara ákaraki quqáqoofa márídanoo. ³⁻⁴Mi-amiqira fasaasa ufána narí ámaaku narí ásauku mundírana Yísunara maasá karaambáiqara qídanoo. Mifá Dafidinakíqari kambíqoonara maasá maqásaa fasiqee qídaqa. Ánutufa narí firaa afeekannái kúqiranakinaana Yísuna mara fíndifumáseenoo minánnai uqannífíqasoofaqa iriséeqa misá minára Ánutuna ámaaku innaarúnaindaraafa náaquqarafée qídaqa. ⁵Yísuna minánnai Ánutufa qiní ámiqi ámiqinoo qímannimira fasiqaikámambi márídana aiqáma máqanna náarama mínisee Yísuna ámiqira fasaasa ufa qímannimisáinaqa iriséeqa mi-maú fíqa Yísuna áuqu uqéeraaqeera qiníara qímaqoosa márídaqa. ⁶Aiqáma máqannaasara qídaqa ínni Roomma máqannaasara faqa qídaqa Ánutufa ínniara narí ásauku mundírana Yísunaindi kiaqéera qímaqoofa márídanoo.

⁷Ánutufa ínni Roomma máqannaasara faqa náarameeqeenoo qiní qíku qísauku kiaqéera qímaqoosa máriafaqa. Qinée Pauroosa minára iriséeqa ínni ákara rúmannimaqaunafa márídanoo. Ánutufa maasá qíkoofa faqa narí ásauku mundírana Yísuna maasá karaambáiqafa faqa narí ámiqi ámiqira oosana faqa narí aundurá asooárana faqa ínni nímiani.

Pauroofa Roomma máqannaasara Ánutu finnái dúfi dúfi qídanoo.

⁸Maa-ufánannai ínni qímannimiranara qianáura Ánutuna ásauku mundírana minánnai qinée Pauroosa ínni Roomma máqannaasara Ánutu

finnai dúfi dúfi qímamaqaidaqa. Aiqáma máqannaasa ínee Yísuna saqárikiranara írmarifaqa minára qinée Pauroosa innaaru qímamaqaidaqa dúfi dúfi qídaqa. ⁹Qinée aiqáma kari maqee maqee ínni Roomma máqannaasara íridaqa Ánutufinnai maqee maqee innaaru qímarunnanara minára Ánutufa íridanoo. Qinée qeeqá qímuqusa óokiqari qeeqá íriranannai Ánutunara eedóo qíra dadaaqíra ainainiranakina máridaqa. Máridaqa narí ámaaku ámiqira fasaasa ufa faiqí ánaasee qímannimidaqa. Qinée ínniara Roomma máqannaai faiqí ánaaseera innaaru qídee qúnanoo Ánutufa kúqaa fee qiánnoo. ¹⁰Qinée óoqaindari ínni maqúsai óonuree ínni nín-dafarara írida márunnanara maqee Ánutufa qini dadaaqínaqa ínni maqúsai óonu maríannanara minára faqa innaaru qídaqa.

¹¹Qinée firaqóo ínni nín-dafarara qídaqa innaarúnaindaraa ámiqi ámiqirana moó ínni náida nímianaqa ínee Ánutunaki afeekaikámáfi máriaqeera íridaqa. ¹²Qinée minára maaqí qídaqa qinée faqa ínee faqa narí dadaaqí narí dadaaqírara ínee Yísuna saqárikírana faqa qinée faqa Yísuna saqárikírana faqa narí dadaaqí narí dadaaqífaqa.

¹³Ínee Roomma máqannaasa maa-ufána íriaqa. Qinée ínni maqúsai moómoo kari fírari máriafananoo moo áinaina rafáaqafinau. Qinée moómoo maqusanaasaki sía Yuda máqannaasaki nímariafanausa miqídaqa misákinaana óonu rarisámeeqee Yísunaki quqéemarunausa ínniki faqa óoqaindari miqíanee qídaqa. ¹⁴Aamína máqannaai faqa írirana faqaasa faqa áikara foora daruqoofanoo máridanoo. Misá aiqáma Yísunufa qímannimianaqa írifanoo mi-aikána dárirafa tatínoo qifaaqa aufadáannoo. ¹⁵Mi-aikána tatíranara irisée qinée ínni Roomma máqannaasa faqa Ánutuna ámiqira fasaasa ufa qímannimirree qídaqa.

Ánutuna afeeka ufa asumu máriranaki quqánnisée marífa.

¹⁶Ánutuna ámiqira fasaasa ufa Ánutufa faiqí maréeqee asumu máriranaki quqémari afeekafa máridanoo minánnai Yuda máqannaai naaree ánaamuru máriasa ínnaaqiana irisée mi-maú fínausa Ánutufa asumu maréeqee quqáannoo. Minára qinée mi-amiqira fasaasa ufánaki qeeqá daundurá firaqóo mara quqáidaqa. ¹⁷Ánutufa faiqí ánaasee áaqeemaríaasa narí namuqáaki máriasa sía naruséenoo maréeqeenoo narí áqoondikidanoo narí ámiqira fasaasa ufa minára kooroo ídanoo. Maasá Yísuna saqárikírana mifá kai Ánutunara áqoondikírana nímidanoo. Óoqeenáa tamummaqara fasiqauqa ákara minára maaqí qinoo máridanoo. Faiqí ánaasee Ánutuna saqárikiranannai miná áqoondikinausa misá kai náaru náaru márirana máreefaranoo.

Faiqí faiqí mandóosana fannoo Ánutufa náriranaki quqánnisáidanoo.

¹⁸Faiqí ánaasee mandáinaina faqa kudimakírana faqa miqandá Ánutuna ánoona ufa rafáaqafifaqa sía írida máridaqa, minára Ánutuna

áanoo qirana nárirafa inaarúnaindari akooqóo misásaa qumu márídanoo. ¹⁹Maanára Ánutufa misá nárídanoo. Faiqí faiqí Ánutunara írimari ainaináfa akooqóo márídanoo. Ánutufa narí kai uqannífiqasoofanoo márifaqa sía írimariafanoo.

²⁰Óoqai Ánutufa maa-maqa maaqána áuquqooqari miná kukéeqarana idaaqírana faqa miná náaru náaru márira afeeka faqa inaarúnaindaraa andeeqára márírana faqa narí áuqu quqóo ainaináki akooqóo márufa márídanoo. Faiqí faiqí Ánutufa áuqu quqóo ainaináki qáfamasee sía Ánutunara írida fee qifáranoo. Miqí qímasaidaqa únna qímarifanoo Ánutufa mi-ufána sía íriannoo káqi náruannoo. ²¹Misá Ánutunara íridaqa sía minára dúfi dúfi qídaqa, kafáa sía miná áuqu uqéeraidaqa. Misá quándaki nári írirafa firaqóo fúrufarirana kái márídaqa misá nitikúra fífau márídanoo asukuna kái qumbiqánnoo márídanoo. ²²Misá náriara írirana faqaasee qímasaida únna qímasaidaqa fúrufarirana kái márídaqa. ²³Misá Ánutuna náaru náaru márira areenarana máfi quqásee Ánutuna innaaruqírana faqa amooqírana faqa máfi quqásee fífau faiqí faiqí amanáuíqirana faqa ufini amanáuíqirana faqa aandáú amanáuíqirana faqa ámuuqundari maqámau nímarina amanáuíqirana faqa marasée maasá Ánutu fee qímasee minára innaaru qídaqa amooqídaqa.

²⁴Faiqí misá nári fúrufarirafa miqínnoo firaafá márifanoo Ánutufa misá maréeqeenoo náriqa nímuqsimari mandainainaki quqásaiifaqa faiqí narínni narínni ira ainainara nisauríra ainaina kai márídaqa. ²⁵Misá Ánutuna ánoona ufa maréeqee káqinni quqáseeqa únna ufa maréeqee nífusaa quqásee minára kúqaa fee qídaqa. Náaru náaru amooqímaria Ánutuna aiqáma ainaina áuqu quqóo Ánutunara minnísee quándaki Ánutufa áuqu quqóo ainainára fífau ainainara innaaru qímasee maasá Ánutu fee qímasee mi-maú fídaqa.

²⁶Ánutufa faiqí ánaasee nári mandá níranara qáfamásaiifanoo ákooqaiifanoo káqi minakí nifeeqáidanoo. Minára ánaaseeuqa faqa nári nífaaqmaaka minnísee andeeqára oosana minnísee narínni narínni óosana óosana mandá márírana márídaqa. ²⁷Faiqí miqí kai íqa nári nínaaqmaaka faqa ámiqira oosana minnísee naríara naríara rídaqa idára foo qíara nítakuqidanoo. Faiqí misá narínni narínni nisaúrira ainaina maraséeqa miná ákiaqara nári nífaaqasáa aurírana áidafirana marasée aupúridaqa.

²⁸⁻³¹Faiqí ánaasee Ánutuna ánoona ufara níkoqaiifanoo Ánutufa misá maréeqeenoo mandáinainakina sía fúaqaa ira mandainainakina quqásaiifaqa minakí fídaqa. Miqíanara maa-manda ainaina oosana oosanáfa qumbíqaidanoo, mandá óosana faqa, káaqaa aináinara rímarina faqa naríara naríara fídiqaa ímariana faqa naríara naríara rairai qírana faqa faiqí kuqánnarirana faqa narí áfumau narí áfumau irafa faqa nári ueeqée narí ueeqée ímariana faqa mandá óosana óosana faqa

naríara naríara múnuqi míniqi ímariana faqa misá Ánutunara fídiaqaa ímariana faqa kaukaata qímariana faqa nári nifaaqa nimooqírana faqa naríara kai firaqóo ufaqí márina faqa maqee maqee mandóosanara randeemariana faqa nári nínaukoo ufa rukíee máriana faqa sía nári andeeqáramau fíranara úriqararane qímariasa, faqa náriqa qímannimira ufa rukíee máriana faqa sía nári níkaqaafasaara ámuqusirana faqa mi-manda ainainnásaki fímariasa márídaqa. ³²Ánutufa minakí fímariasara kúqiranaki fímariaa foo qída qifaqa íridaqa káqi minakí fídaqa. Sía minákafau miqídau firaa manda oosana marasée akaqáusa mi-mandainaináki dadaaqímariasara misára faqa eedóo qímaseeqa asasídaqa.

Aiqámausa Ánutufa nárira ufa ámeemaanai márídaqa.

2 ¹Óo qíní qiqoondi sía anée akaqásusara áaqeeaafo qínana anée faqa mi-aaqarána máree máríanafa máríanano. Anée faqa náqimásee Ánutuna árirana eeráirinnaree, Anée akaqásusara miqínana anée faqa mi-manda oosanná kai máree máríanano anínna qáoo qíra ufa fannoo anínna áruannoo. ²Faiqí ánaasee mi-manda oosanná máree márifanoo Ánutufa kai misára nárira ufa qíannoo. Ánutufa sía áaqaidanoo andeeqáidanoo misá nárira ufa ámeemaanai quqánnisáannoo. ³Qíní qiqoondi anée sía amana akaqásusara qáoo qinnáranoo, anée qáoo qídee qídana aneenná faqa minakí fímarianafa máríanano. Anée miqí máriannanara náqimandeenee Ánutuna áriranara eeráirinnaree, sía amana eeráirinnaranoo. ⁴Ínniara Ánutufa aneenná mandáinainakiqari mifínnai ubeekkeefándinnanara reendeenámasee rakísidanoo márídanoo. Ínnee minára Ánutufa reendeénira oosana máránara ínnee minára fúrufarira oosana fee fée qímaseeqee káqi mi-mandoosannáki márída fee. Ánutufa ínniara reendeénira oosana fannoo sía fúrufarira oosanafau márídanooofau. Ínneeqa mandáinaina minnísee quándaki narínnai ubeekaaqée qímari oosanafa márídanoo ínnee sía fee minára íridaquee. ⁵Ínni náaqooki óoni ititánoo márifaqara foora sía ufa írimariafanoo. Miqíanara Ánutuna andeeqára ufa faqa mandáinaina ákiaqara nárira ufa faqa kooroo ínna fáasaana mi-karí ínniqa mandáinaina fannoo ínniqa nárira ufa firaqóo úriqaramáfuannoo. ⁶Mi-faasaanná Ánutufa aiqáma fasiqa ánaasee nári máree mariana akiaqara kai nímiannoo. ⁷⁻⁸Akaqá fasiqa ánaasee ámiqira oosana kai máraqa nídaqá innaarúnai aréenarana faqa innaarúnai núqu uqéerarana faqa náaru náaru máríranara faqa randáidaqa. Miqí máríasaa Ánutufa náaru márírana nímiannoo. Akaqáusa nári nifaaqara kai rídaqa andeeqáranana futeeqáidaqa áaqaranaki kai fídaqa. Misásaa Ánutufa narí áano qirana faqa narí áranaraqarana faqa nammáriara foora adíannimaqáannoo. ⁹⁻¹⁰Nídafirana faqa aupúranara faqa Ánutufa aiqáma mandóosana máree maríasaa misá nímiannoo. Yuda

máqannaasa naaree nimiséenoo ínnaaqiana ánaamuruqa nímiannoo. Ánutufa miqí kai ínoo aiqáma andeeqara oosana máree maríasa nimooqírana faqa núqu uqéerarana faqa nímuqusaki asooárana faqa nímiannoo. Yuda máqannaasa náaree nimiséé ínnaaqianna ánaamuru máriasa nímiannoo. ¹¹ Miqímasee Ánutufa aiqáma máqannaara amana amana kái nári máree maríana ákiaqara nímimarifa máridanoo nímiannoo.

¹² Ánutufa narí sándufa Mooseena qímamufanoo mifá quandásee Yuda máqannaasa qímannisoofaqa misá mi-sandufána qumárasee márusa máridaqa, misá mandóosana máraifanoo Ánutufa Mooseena sándufannai misá qumáree náruannoo. Ánaamuru máriasa Ánutufa Mooseena ámu sanda úfana sía miná ameemaanai máridaqa káqinni máridaqa, misá mandáinaina oosanara minní káqinni márinannai náruannoo. ¹³ Sía Mooseena sándufa náaqoonnai írimariana sía mináú Ánutufa naráfusaa andeeqáranaki faiqí ánaasee quqáidanoofau, mi-sandufána marasée ímariana andeeqásee áuqee márianannai kai Ánutufa narí andeeqáranaki quqánnisáannoo.

¹⁴⁻¹⁵ Misá Yuda máqannaasa Mooseena sándufa máree maríasa máridaqa ánaamuru máriasa Mooseena sándufa síaisa máriasa máridaqa misá nári írirannai Mooseena sándufara sía írirai káqi mi-maú fídaqa, dóo Ánutuna ufamáu fímariasa máridaqa. Mi-oosanáfa Ánutuna sándufa naunduráki ákara rinoo máriafaqara foora kooroo ífaqa miqídaqa. Ánaamuru máriasa Ánutuna ufa sía írimariasá náriqá kai moo óosanara mandá oosanee qímasee moo óosanara ámiqira oosanee qímasee qímariafa mifá kai Ánutuna sándufa óoqai kukéeqasee quqáqoofa naundurákiqari kooroo ídanoo. ¹⁶ Kásooqaqee ánianínna faasaana Ánutufa narí ásauku mundírana Yísunannai faiqí ánaasee aiqáma naunduráki kukéeqarana kooroomáseenoo rainánnimaqaannoo, Qinée Pauroosa Ánutuna ámiqira fasaasufa faiqí ánaasee qímannimiqa nídaqa minára qímannimidaqa.

Yuda máqannaasa Mooseena sándufa afeekaikidaqa.

¹⁷⁻²⁰ Ínnee Yuda máqannaara qídaqa anée Yuda máqanna máriananoo anée Mooseena sándufa saqáriki márianafa máriananoo, anée Ánutunara fífaú íridee qímasee firaaqóo ufa qídana aneenná áuqu uqéeree márianafa máriananoo, anée Ánutuna andeeqára aanara írimarianafa máriananoo. Anée Mooseena sándufakinaana ámiqira aanara faqa mandá aanara faqa rainásee írimarianafa máriananoo, anée aneennára nífu dimbárausa aana uqannífiqee marúnausee qímarianafa máriananoo anée aneennára asukunakí máriasa misá qóoma máridee qímarianafa máriananoo, anée aneennára fúrufarirausa írirana nímimarunausa qímarianafa máriananoo faiquqáindi ámiqira aana uqannífiqee marúnausee qímarianafa

máriananoo. Anée Mooseena sándufa minakíqari aiqáma írirana faqa ánoona ufara faqa qinée írída fee qímarianafa máriananoo.

²¹Dóo qinée aníara qianáura, anée uqannífiqee márianafa máriananoo, nánaree sía aneennára faqa miná máreenee. Anée misára sía úmmuaríaqee qímaseenana dóo aneenná úmmuari márianafa máriananoo.

²²Anée misára sía faiqí ánaasee narí úmmuari narí úmmuari iaqée qídana, anée faqa sía fee úmmuaridane. Óoninnai saqárinnaí únna qíra Ánutunara foora miná amana áuqimarianara fídiqaa ímáriananoo fee anée fee mi-unnaqira anutúna amaana máqakina kéeqafida minakínaa ámiqira ainainara fífau ainainee qímaseenane káqi máraidane.

²³Anée aneennára Ánutuna sándufa qumáree marúnausee qídana aneenná áuqu fíraaqóo uqéree marínafa, anéfée Ánutuna ufa rukíaseenane asaurírana ámidane. ²⁴Óoqeenaa tamummaqarusa ákarakina ínniara maaqí qídanoo. Ánaamuru ínni Yuda máqanna mandóosana qáfamasee quándaki Ánutunara mandá ufa qídaqa.

²⁵Ínnee Yuda máqannaasa ínneeqára fáinanduqirausee qídaqa miqíanara Ánutuna faiqi námufee qímariafanoo. Qinée Pauroosa minára maa-ufána qídaqa. Ínnee miqí maríasa Mooseena sándufamau ámiqimandee fídaqa ínni fáinanduqirafa ámiqira ainaina máriannoo, miná ufa rukíaseeqa fífau nipata aukírafa, sía Ánutuna faiqi námu máriafanoo aamína ánaamuara foora márifaranoo. ²⁶Aamína ánaamuru máriasa sía Yuda máqannaasa fáinanduqimarusa misá nári kai sía írirai Mooseena sándufamau andeeqáramau fímarifanoo Ánutufa miná qáfamaseenoo Yuda máqannaara foora máriaafoo qíannoo.

²⁷Ánaamuru máriasa sía Yuda máqannaasa fáinanduqimarusa misá andeeqáseeqa Ánutuna ufamáu fífaqa ínnee Yuda máqanna fáinanduqimarusa Mooseena sándufa ínni ufakíqari ákara rirana rukíasaifanoo ánaamuru aamína máqanna nári andeeqárafa ínni Yuda máqannaasa máriranara mandáinainee qíannoo. ²⁸Yáfee Yuda máqanna uqanna Ánutuna áiku ásauku uqanna máridanoo fee, apatasáa kooroo írafa mifée ánoona máridanoo fee. Ánutuna ufamáu fímariasa mi fee ánoona máridanoo fee. ²⁹Sía apatasáafau ánoona máridanoo naundurá nímuqusakíqari Ánutuna ufamáu fímariasa misá ánoona máridanoo fáinanduqirausara foora máridaqa. Sía Mooseena sándufa írirana írirafa mífau Ánutuna áiku ásauku kámannimaqaidanoofau. Ánutuna maraquana naundurái saíkisa misá kai Yuda máqanna uqannára foora Ánutuna áiku ásauku máridaqa. Miqífandinna fasiqausa sía faiqí nimooqíranafau máraidau, Ánutuna amooqíranara rídaqa randásee máridaqa.

3 ¹Qinée minára írámmirisee qímannimianaúra Yuda máqannaasa ánaamuru úrinnaaqaraqa máridee káqi fífau fee miqíqa márida fee. Misá fáinanduqirausa misée ánaamuru úrinnaaqaráidee káqi fífau fee miqí qída fee.

²Óo sía fífau miqí qídaqa misá úriqararafa firaafá máridanoo. Dóo qinée óosanarasee maaqí qímasee qímannimianaura, Ánutufa narí ufa Yuda máqannaasasaa quqáqoofanoo márinau. ³Akaqáusa sía narísaa quqáqoonara irisée andeeqáramau fíqa rukíasee káqi rúnnambiqau. Ánutufa misá fúrufarirana qáfamaseenoo qinée faqa misá qíma afeekaikámma nímiáfanna ufana qinée faqa misá naanna réeqa rukíaanauree qianáuree.

⁴Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Óo sía uqanna Ánutufa mi-mandoosanná máraannoo ánoona ufa kai qímarifa máridanoo. Faiqí ánaasee únufu kai qímariasa kai máriafanoo sía Ánutufa miqíannoo andeeqásee ánoona kai qíannoo. Óoqeenaa ákara Ánutunara maaqí qinóo máridanoo.

Aní óokinaa ufara aiqámausa ánoona ufa fée qifáranoo. Misá aní ufara amanamándeé írifanoo ánoonaikammíannoo.

Dafidina ákarakinaa ufa Ánutunara miqímminoo máridanoo.

⁵Misá faiqí faiqí únna qímasee maaqí qímasee Ánutuna andeeqáranara qídaqa. Maasá faiqí faiqí qiqá áaqarafa quándaki Ánutuna andeeqárana mara máree koorooméeqeenoo uqéerainaqá maasá qeeqá áaqaranara ámiqira ainainee qianáuree. Miqóoqari maasá maaqí qianáura mandáinaina ákiaqara maasá Ánutufa dárinaqa maasá maaqí qianáura Ánutufa áaqaidanoo dáridanoo fee qianáura. ⁶Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Óo sía uqanna Ánutufa áaqaidanoo. Ánutufa sía uqanna áaqaidanoo, narí andeeqárafa márinara maasá andeeqáqísáannoo miná andeeqárafa sía márinanoofau sía amana maasá aiqáma máqannaasa ufa iriseenoo andeeqaisáiqini.

⁷Misá faiqí faiqí únna qímasee maaqí qímasee Ánutuna ánoona ufara qídaqa, maasá qiqá únna ufa fannoo Ánutuna ánoona ufa kooroomáfi uqéerainanoo qiqá únna ufa ámiqirafa máridanoo nánaree Ánutufa qiqá únna ufa ákiaqara qiqá dárúannoo fee. ⁸Qinée mi-manda ufánara eedóo qíanaqau maaqí qiaqíni, Dóo ániaqa maasá mandá márirana uqéeraseeqa minánnai ámiqira márirana kambíqasaanee qiaqa. Mi-manda ufána uqéereemaria fasiqausa Ánutufa misá mara máreenoo nári náriranaki quqáannoo. Sía áaqaidanoo miqídanoo, andeeqáidanoo miqídanoo. Mi-aqara ufána qímariasa qiní Pauroosara faqa únna qímasee Pauroofa maasára mandá márirana uqéerasee minánnai ámiqira márirana kambíqaanifeera qímasee minánnai qiní díqidaqa áaqee maríafanoo.

Aiqámausa nári mandáinaina ámeemaanai máridaqa.

⁹Dóo qinée kafáa Pauroosa minára maaqí qímasee iráidaqa, Ánutufa maasá Yuda máqannaasee, ánaamuru máriasee, úriqaraida fee qídanoo amana amana kái fee máridee qídanoo. Qinée Pauroosa óo sía moo úriqarara fee qídanoo dóo qinée fásai qímannimiqa sía moó fannoo

úriqararafa máriaafoo qídaqa ánaamuru faqa maasá Yuda máqannaasa faqa nári mandáinaina ámeemaanai uréeqqaq máriaafoo qídaqa.

10-11 Óoqeenáa tamummaqara fasiqausa ákara minára maaqí qínoo máridanoo.

Aiqáma maa-maqa maaqánaki máriasakiqari moodáa fasiqa sía uqanna andeeqárafafa máridanoo, aiqámausa miqírausa kai máridaqa. Misákikiqari sía moodáa fasiqa Ánutuna aanára randáidanoo.

12 Aiqáma fasiqa ánaasee uqanna Ánutuna áfusaaqari quándaki káqi rúnnamma ubeekámásee áaqaranaki fímariafanoo. Sía moodáa fannoo ámiqira óosana máridaqa sía uqanna.

13 Misá nóo áamara faiqí mádikara foora óo raqánoo márifafa faiqí kurídidaqa. Misá ufa fannoo sakáni ukaqá nímiranara foora ínoo máridanoo faiqí kuqánnaruqaa úfa kai qímariasa.

14 Misá nóokiqari sukúfa kai qídaqa níquraree maríasa.

15 Misá dauní faiqí kuqánnarirana aupúrarana nímimariasa.

16 Miqí maríasa fímaríaqoo kai fáaqa fuísee qírana faqa aiqáma ainaina kuridi káaridiqa túri taariqa fídaqa.

17-18 Misá sía asooára aana qáféeqa sía Ánutunara náaquqaranara írimariasa máridaqa.

Óoqeenaa tamummaqara fasiqauqa akara Yuda máqannaara faqa ánaamuru máriasara faqa amana amana kai miqí maríasee qímaqoofa máridanoo.

19 Mooseena sándufakina miná ámeemaanai máriasara qídanoo qímarifafa maasá minára íridaqa. Faiqí ánaasee aiqáma maa-maqannáasa náriara andeeqárasee qímaria úfana óosana óosanauqa aruséeqa aiqámausa maréeqee Ánutuna náríra ufa ámeemaanai quqáaqeera Mooseena sándufa ani máridanoo. 20 Sía faiqí ánaasee moó fannoo Mooseena sándufannái andeeqára fasiqaikámambi Ánutuna áfusaa máriannoo. Sía minárau Mooseena sándufa ani máridanoofau. Faiqí ánaasee maasá áaqee marúnausee qiaqéera Mooseena sándufa ani máridanoo.

Ánutuna áfusaa andeeqásee márirafa kooroo inóo máridanoo.

21 Dóo maqee kámuqoo Ánutuna áfusaa andeeqáfi máriraa oosana dóo kooroo inóo máridanoo. Sía Mooseena sándufarau qídau, áaduma moo úfara qídaqa. Mooseena sándufa faqa tamummáqarau ufa faqa dóo minára kooroomásee maaqímminoo máridanoo. 22-23 Faiqí ánaasee narí Ánutuna ásauku mundírana saqárikiranannai Ánutufa maréeqee narí áfusaa andeeqáranaki quqáidanoo. Aiqámausa ásauku mundírana Yísuna ufa irisée minásaa rusímariasa miqí qímariasa aiqáma maqannaasa

Ánutufa maréeqee narí áfusaa andeeqáranaki quqáidanoo sía rainá rainiannoo. ²⁴ Aiqáma maqannaa fasiqa ánaasee áaqoonara Ánutuna innaarúna asumu máriranasaaqari nínanai máriafanoo minára Ánutufa narí áfaariranakiqari káqi nímira ainaina narí ásauku mundírana Yísunannai misá maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqánniséenoo nári mandáinainakinaana idukúnnisanau.

²⁵ Ánutufa Yísunannai faiqí ánaasee mandáinaina ákiaqara minínnaaaninafa kambíqaanifee qímasee Yísuna aqiqámasee nímufaqa aunírira saqarisaa áriqau. Mi-fasiqa anaaseesá náriqa Ánutuna andeeqáranaki sía amanaikíqa Yísuna saqárikidaqa. Minakí kéeqaranannai Ánutufa misá mandáinaina taikánnisaidanoo. Ánutufa narí andeeqára oosana kooroo íanifeera qímaseenoo narí ásauku mundírana aunírira saqarisaa quqáseenoo minánnai faiqí ánaasee mandáinaina ákiaqara narí máranau. Óoqai máru aukuaana Ánutufa faiqí ánaasee sía mandáinainara nárímarinau kísaaqasaa kásooinoo márída nífauee marínau. ²⁶ Maqee mári aukuaana dauní ufa qímasee andeeqánnisaidanoo narí andeeqárana kooroo íanifeera faiqí ánaasee maréeqee narí áfusaa innaarúna andeeqáranaki quqáidanoo. Ánutufa Yísuna maréeqeenoo aunírira saqarisaa aruséenoo minánnai maasá mandáinaina taikáqisanau. Miqíranannai Ánutufa qaara ainaina kooroo ídanoo, narí andeeqárana faqa Yísuna ufasáa írirana rusísee mi-maú fímariasa maréeqee narí áfusaa andeeqáranaki quqánnisarana faqa kooroo ídanoo.

²⁷ Yuda máqannaasa Mooseena sándufamau fídaqa náriara andeeqárausa márídee qímasee nári nipatara nimooqída márídaqa. Sía sándufa miqínoo márídanoo Ánutuna ufasáa írirana mundínoo márifa narí miná mandaaqée marínafa mifá kai andeeqárafa márídanoo. Mifá kai Ánutuna innaarúna andeeqáranaki quqáqísaidanoo. ²⁸ Minára maasá maaqí qídaqa Yísuna saqárikiranannai kai Ánutuna innaarúna andeeqáranaki kéeqafi máriannoo, sía Mooseena sándufamau fínnanannai innaarúna andeeqáranaki kéeqeefaranoo. ²⁹ Ánutufa Yuda máqannaasa Ánutufa kai fee márídanoo, ánaamuru máriasa Ánutufa faqa márídanoo fee. Dóo Yuda máqannaasa faqa ánaamuru aiqámausa faqa Ánutufa márídanoo.

³⁰ Ánutufa moodáa márídanoo, moodáamau fímarifa márídanoo. Yuda máqannaasa Yísuna saqárikiranannai Ánutufa maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqánnisáannoo ánaamuru faqa narí áfusaa andeeqáranaki quqánnisáannoo anaamuru máriasa faqa miqí kai másee Yísuna saqárikinnanannai narí andeeqáranaki quqáannoo. ³¹ Míqunannai maasá Yísuna saqárikidaqa sía minánnai Mooseena sándufa maréeqee áqidaqa, sía miqídaqa maasá minánnai Mooseena sándufa uqéeraidaqa mi-maú fídaqa, minára mi-sandufána ánoona paqúridaqa.

Abarahaamafa Ánutunasaa narí írirana rusínau.

4 ¹⁻³Ínnee Roomma máqannaasaki Yuda máqanna akaqáusa máridaqa. Maasá Yuda máqanna qikeekú qikaakú Abarahaamafa náqaafeeinau. Mifá andeeqára máriranannai fee Ánutuna áfusaa andeeqárafa máridanooféeinau. Sía minánnaifau miqínau Abarahaamafa miqínoo máridanoofau Ánutuna áfusaa narí andeeqáranara asasini. Sía amana narí ásasírafa márinau, Mooseena ákarakinaa ufa minára maaqí qínoo máridanoo.

Ánutufa Abarahaamánara qinau anée moómoosa níkausaikina márinanaroo.

Miqí qunára Abarahaamafa iriséenoó óo kúqaa kambíqaannoó fee qímasee narí írirana Ánutuna mi-ufánasaa rusíseenoó afaaqa quqásee kísaaqasaa rakísi marínau. Ánutufa miná qáfamaseenoó Abarahaamanara óo Abarahaamafa qíní ufasáa aní írirana rusímarianafa máriananoo andeeqárafa máriananoo fee qinau, minára Abarahaamafa sía narí andeeqáranara narásasírafa márinau.

⁴⁻⁵Faiqí moó fannoo moo fásiqa aináinamá isáinanoo aináina ákoofa miná feefaurú ámiannoó. Áminanoo sía káqi fífau qímiifoo qíannoó, narí miná aináina kadáapirina ákiaqara áminoo. Faiqí moó fannoo sía narí kadáapirinasaa andeeqáranara máraidanoo káqi narí írirana Ánutuna ufasáa mundímarina Ánutufa miqí marí fasiqana káqi maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqáidanoo. Ánutufa faiqí faiqí áaqee maríasara andeeqárasee qímarifa máridanoo faiqí ánaaseeuqa sía náriqa kadáapirifa, káqi mi-ufánasaa nári írirana rusísainna fasiqa anaaseesa Ánutufa narí andeeqáranaki mara quqánnisáannoó. ⁶Ánutufa áaqee marú fasiqa anaaseesa sía nárínau, misára andeeqára fasiqa anaaseera foora káqi maréeqee narí andeeqáranaki quqánau. Dafidifa minára maaqí qímasee ákara rinau.

⁷Ánutufa mandáinaina ákiaqara minínnisoo fasiqa anaaseesá firaaqóo asasídaqa. Nári mandáinaina Ánutufa rafáaqafusoonara asasídaqa.

⁸Ánutufa nári mandáinaina ákiaqara sía irisée náruannoó, miná ákiaqara aunúsee sía kafáa minára ufa qíannoó. Miqíra fasiqa anaaseeuqa minára irisée asasídaqa. Dóo Dafidifa miqímmasee ákara rinau.

⁹Dafidifa mi-asisiráusara Yuda máqannaasará kai fee fée qinau. Sía miqínoo máridanoo. Ánaamuru máriasa faqa asasifándia foo qinau. Qinée Pauroosa fáasai Mooseena ákarakinaana Abarahaamanara qúnafa maaqímmínoo máridanoo. Abarahaamafa Ánutuna ufa irisée narí írirana minásaa rusísoonara Ánutufa minára kai irisée miná maréeqeenoo narí ándeeqáranaki quqánau. ¹⁰⁻¹¹Yáiree fee Ánutufa narí andeeqaranaki

quqánoo fee inau. Abarahaamana fáinanduqu sooqóo fee miqínau sía fáinanduquaqoo fee miqínau. Sía fáinanduqira qoo mi-fasannái maréeqee quqánau. Abarahaamáfa Ánutuna ufasáa narí írirana rusísoonara Ánutufa maréeqeenoo narí andeeqáranaki quqáseenoo miná kooroo íanifeera Abarahaamanara fáinanduquannee qufanoo miqínau. Miqí kai ínoo Abarahaamafa aiqáma Ánutuna ufasáa írirana rusíranannai Ánutuna andeeqáranaki kéeqee marúsa níkoofaikinoo márínau. Miqí kai ínoo sía fáinanduqirausa nári írirana Ánutuna ufasáa rusísoosa Abarahaamáfa misá níkoofaikinai.

¹² Sía fáinanduqirausa faqa fáinanduqirausa faqa níkoofaikinoo márínau. Fáinanduqirausa Yuda máqannaasa sía minára irisée Ánutuna andeeqáranaki kéeqaidaqa, misá nári nikeekú nikaakú Abarahaamafa máriundée kai íqa sía nári fáinanduqiranara iriséeqa nári írirana Ánutuna ufasáa rusísoosa Ánutuna andeeqáranaki kéeqeeffaranoo. Abarahaamafa sía fáinanduqiraqoo narí írirana Ánutuna ufasáa rusínau. Maqee fáinanduqirafa mifá máriundéemmiaqa.

**Abarahaamafa narí írirana Ánutuna sáa
rusísoonara qíma afeekaíkirana máránau.**

¹³ Ánutufa maa-maqa maaqánara Abarahaamafa narí áiku ásauku sáimbaqa maqa máaqa fee qínnoo qímafeekaíkinai. Sía Abarahaamafa Ánutuna sándufamau andeeqásee finoofau miná akiaqara maqa máaqa qíma afeekaíkirana máranoofáuinai. Mifá Ánutufa ufasáa narí írirana rusísoonara minára kai Ánutufa miná maréeqeenoo narí áfusaa andeeqáranaki quqáseenoo maqára qímafeekaíkinai. ¹⁴ Ánutufa narí nímianinna ainaina Kannaana máqa maaqa faqa asumu márírana faqa narí sándufamau kadáapirumasee fímariasa kai nímianoofau faiqí nári írirafa miná ufasáa mundírafa fíffau kámambuannoo Ánutuna ufa qíma afeekaíkira ufa faqa fíffau márídanoo sía dadaaqiannoo. ¹⁵ Sándufa fannoo Ánutuna áranaqarana maréeqeenoo faiqísaa quqáidanoo. Sándufa márinnago kai sándufa rukíarafa máriannoo. Sándufa sía márinnago miná rukíarafa faqa sía miqóo máriannoo.

¹⁶ Qinée Pauroosa Abarahaamanara kafáa qídaqa. Ánutufa nímianinna ainainara Kannaana máqa maaqa faqa asumu márírana faqa qíma afeekaíkirafa Abarahaamafa Ánutuna ufasáa írirana rusísoona minásaa mundínoo márídanoo. Miqúnara Ánutufa nímianinna ainaina maa-maqána faqa asuma márífandínnana faqa Abarahaamana narí áiku ásauku faqa misásaa óonu aruakínausa faqa káqi nímira ainainara foora máriannoo. Sía Ánutuna ufaki kadáapirumasee fímariasaindí kai mi-ainaináusa márifaranoo Abarahaamána aanna rée maríasaa, Ánutuna ufasáa káqi írirana rusímariasaa misáindi faqa mi-ainaináusa máriannoo. Maasá Ánutuna ufasáa rusímariasaa níkoofa Abarahaamafa márídanoo. Maasá miná aanna rée maríasaa kai miná áiku ásauku márídaqa.

17 Ánutuna óoqeenaa ákara minára faqa maaqí qinoo márídanoo.
Qinée aní Abarahaamana maréeqeeqa moómoo máqannaasa
níkoofaikianeera quqéeqa.

Dóo maasá mi-ufána iriséeqa maaqímmidaqa, Abarahaamafa narí írirana rusísoo Ánutufa narí qímafeekaíkunara ánoonee qídanoo. Mi-Ánutúfa kúqirausakinaana maréeqee káqi máríranaki quqée marífa márídanoo miná úfa fannoo qufanoo sía máru ainaináfa kambíqanau. 18 Abarahaamafa náuraiqi kúqiara foora ínoo márufanoo Ánutufa moómoo maqannaa níkoofaikianeera qímamufanoo Abarahaamafa miná ufasáa írirana rusíseenoo sía asasíaqaa íraqoo asasammáseenoo áfeesinau.

Minára mifá kúqaa moómoo maqannaa níkoofaikamámbinau.

Óoqeenaa ákara minára maaqímminoo márídanoo.

Anísaa aniaruakínausa moómoo márifaranoo.

19 Ánutufa mi-ufána Abarahaamana qímamu aukuana kúqirana adeedí rámassee wan handeeréeta aukuana adeedí rámassee márinoo narí ánaaqa Saraqana faqa faiqi máqara áukuana óoqai uqanna taikáfufanoo márúnara ámiqimasee iriséeno, Ánutufa faiqi ánaaqiara qímamunara iriséeno sía Ánutuna ufa afaimmá quqánau, káqi miná írirafa miná ufasáa írirana rusísee kúqaa kambíqaannoo fee qímaseenoo márínau. 20 Abarahaamafa narí Ánutunasaa narí írirana rusíqoofa sía quqásee finau, sía mifá Ánutuna ufara qaara aundura írinau. Abarahaamafa narí írirana Ánutunasaa rusísoofanoo quándakinoo Abarahaamana afeeka ámufanoo faiqi kambíqaaninnanara Ánutunara asasinau. 21-22 Ánutufa qímamu úfanara Abarahaamafa afeekaikámandeenoo Ánutunara kúqaa afeeka márídanoo qímiannoo fee qímasee asasinau. Ánutufa Abarahaamana mi-írirána qáfamaseeno dóo minára Abarahaamana maréeqeenoo andeeqára fasiqa fee qinau, Abarahaamafa narí írirana Ánutunasaa rusísoonara minára andeeqárafée qinau.

23-24 Andeeqára fee qu úfafa sía Abarahaamanara kaifau miqí qímasee ákara rinau, maasára faqa ákara rinau. Maasá Karaambáiqá Yísufa kúqiranakinaana uqéeroonasaa írirana rusímarinau maasára faqa ákara rinau. Maasá Ánutufa maréeqeenoo andeeqára fasiqa ánaasee kíaninausa maasárammákara rinau. 25 Ánutufa Yísuna maréeqeenoo maasá áaqee marúnnanara faiqí nísaukuki nimisoofaqa kúqaríqau. Maasá Ánutuna áfusaa andeeqárausa máriaqee qímasee kúqiranakinaana Yísuna uqéeranau.

Ánutuna áfusaa andeeqáranaki márirafa.

5 1 Maasá qeeqá írirana Ánutunasaa rusíseeqa máríanara dóo maqee sía Ánutuna áranaqaranaki áanóo iranaki márídaqa Ánutufa narí andeeqáranaki quqáqisóofaqa minára dóo maqee miná asoóranaki

ámiqiranaki márídaqa. Ánutuna ásauku mundírana maasá karaambáiq
 Yísufa minánnai kai mi-asooáranaki márídaqa. ²Yísufa maasára
 kúqiranannai faqa maasá qeeqá Yísuna ufasáa írirana rusísaunnanannai
 faqa Yísufa maasá maréeqee Ánutuna káqi áfaariranaki quqásaiifaqa maasá
 maqee minakí kikíqíqa márídaqa. Minakí márídaqa, kásooqaqee innaarúnai
 aréenarana náida qímiannoo minára írídaqa asasídaqa áfeesídaqa susúídaqa.

³Sía minára kai asasídaqa maqee márianaki ummaara oosana
 oosanakina márídaqa minakí faqa asasídaqa. Mandáinaina ummaara
 dárinaqa mi-ummaaráfa sía ámiqimasee dárúannoo minásaaqari afeeka
 marasée sía dauní Ánutuna ufamáu fírarana kudoosaápaanura. ⁴Maasá
 óosana óosana ummaarakina sía umooqúkída káqi fímaríqanoo
 Ánutufa miná qíqafamaseenoo eedóo qíannoo. Miná eedóo qíra ufa
 fannoo quándaki maasá qifeeqárainaqqa maasá Ánutuna narí aréenarana
 qímianínnanara asasamásee áfeesídaqa márídaqa. ⁵Mi-asasírana
 áfeesirafa sía qísaurírana qímiannoo Ánutufa narí náaquqara maraquna
 káqi qímimarífa márídanoo. Ánutufa narí náaquqara maraqunannái
 maasá naunduráki nammáriara foora narí áidirana maasá naunduráki
 adíaqimaqeenoo narí aréenarana náida qímiannoo.

⁶Óoqai maasá Ánutuna andeeqáranara sía amanaikíqa óorudupíqa
 máriafananoo Ánutuna andeeqára áukuanasaa Yísufa maasá mandóosana
 máree máriafanausara maasára kuqunnímaqanau. ⁷Faiqí moó fannoo
 sía moo fásiqara qimudáoo qímasee miná ámaaqa maqasée fífau
 kúquannoo, ábee sía fee faiqí moó fannoo moo fásiqara ámiqira fasiqara
 qimudáoo qímasee miná ámaaqa maqasée kúquannoo fee. ⁸Yísufa sía
 maasára ámiqiraussee qímaseenoo maasá qímaaqa maqaséenoo kúqinau.
 Maasá qeeqá mandáinainaki káqi máriafananoo ásauku mundírafa
 maasára kuqunnímaqanau. Míqunannai Ánutufa narí káaqa maasára
 ámuqísirana áidirana kooroomáseenoo maasá uqaqífíqanau. ⁹Ásauku
 mundírafa maasá mandáinaina naríara máreenoo kúqinoo narí fidíka
 téeqinoo maasá mandáinaina ákiaqara taikóonannoo Ánutufa minánnai
 maasá daundurákinaana maréeqee narí andeeqáranaki innaarúna mara
 quqáqísánau. Ánutufa miná kúqiranara irisée taikára fáasaana narí
 áranaqaranakinaana kúqaa uqanna asumu maréeqeenoo quqáqísáannoo.

¹⁰Maasá Ánutuna namuqáa márufanoo mifá narí ámaaku maasá
 mandáinaina árirana mároonara iriséenoo miná kúqiranannai áqoondi
 kámma quqáqísáifaqa márídaqa. Ásauku mundírafa kúqunannai Ánutuna
 áqoondi kámambi márídaqa kafáa Yísuna káqi máriranannai mifá taikára
 aukuaana Ánutuna áranaqaranakinaana kúqaa uqanna maasá miná
 áqoondiqa maréeqee ásumu máriranaki quqáqísáannoo. ¹¹Sía miná kai,
 Ánutufa maasá áqoondi kámma qímaqoonara irisée Ánutunara dúfi dúfi
 qídaqa asasídaqa. Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa maasá karaambáiq
 minánnai maasá Ánutuna áqoondi kíqa asasídaqa.

Adamanasáaqaraafa kúqirafa Yísunasaqaraafa findifirafa.

¹² Óoqai indaarú moodáa fasiqasáaqaraafa Adamanasáaqaraafa maa-maqa maaqánaki áaqarafa áninau. Dóo mi-aaqarána ákiaqara kúqirafa moodáa kari ani márínau. Moodáa fasiqa Adamanasáaqari aiqáma maa-maqána afaaqasása mária fasiqa anaaseesa mifá áaqoona ákiaqara misásaa faqa kúqirafa rafáaqa fínoo márufa márídanoo.

¹³ Aiqámausa áaqoonara rafáaqafínoo márídanoo Mooseena sándufa sía ani márúkamúqoo áaqarafa dóo ani márufa márídanoo. Mi-aukuanná mi-fasannái sándufa ákara rirana sía márúnara Ánutufa sía misá rukíaranara írinau. ¹⁴ Indaarúqaa fasiqa Adamana sáaqari mi-kamusaqá kúqirafa ániufanoo míni Mooseena raqúramínau. Mi-kamusaqá misá áaqarana Ánutufa sía írinau, kúqirafa káqi kai aiqáma máqannaa káqi kai rafáaqafunnimaqanoo márínau. Sía aiqámausa Adamana aanna rámassee Ánutuna óokinnaa ufa rukíaqau. Náriki moo áaqarafa káqi márúnara kúqirafa káqi kai rafáaqafunnimaqanoo márínau. Adamafa kásooqaqee kambíqaanina fasiqana Yísuna kíkiqisirafa márínau.

¹⁵ Miqandá sía amana amana kái márídaqa Ánutuna káqi nímira ainaina Yísufa sía Adamana áaqarafara foora márídanoo, mifá áaduma márídanoo. Dínni kúqaa faiqí moómoosa mi-moodaa fasiqána Adamana áaqaranaki kúqiqau. Miná dínni Ánutuna káqi áfaarirafa Adamana áaqarana úraaqáranoo márídanoo. Ánutuna káqi nímira náaru márirafa moómoosa nímufa moodáa fasiqannai áfaaramandee náaru márirana nímufa mifá faqa Adamana áaqarana úraaqárarafa márídanoo. Mi-moodaa fasiqáfa Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa márídanoo.

¹⁶ Ánutufa áfaaramandee náaru márirana nímianinnafa moodáa fasiqa Adamana miná áaqarana úraaqáranoo márídanoo. Mi-ooreeqarána faqa mi-uriqaráfa faqa miqandá rainárafa maaqímminoo márídanoo, dínni mi-moodaa fasiqána narí moodáa kari áaqamásoona akiaqara Ánutufa nímaarusira ufa quqáqoofa márídanoo miná dínni faiqí ánaasee moómoosaki áaqarafa kambíqafi marufanoo Ánutufa sía minára nárinau, káqi narí áfaarínoo nímínoo qinau, dóo andeeqárausa máriafanoo nímaarusira ufa dóo taikéeno fee qinau. ¹⁷ Qinée kúqaa ánoona ufa qímannimianaura. Kúqaa moodáa fasiqa faiqi Adamana miná áaqarana ákiaqara kúqirafa kambíqeenoo aiqáma maa-maqa maaqána afaaqasása máriasa kúqirafa óosana araséeno mandá rakisira rakísinnimaqaidanoo márifa márídanoo. Mi-ufána dínni kúqaa moodáa fasiqasáaqaraa aináinirafa ásauku mundírafa Yísufa miná aináinirafa Adamana úraaqáranoo márídanoo. Faiqí ánaasee Ánutuna rairaaíra áfaarirana faqa miná káqi nímira andeeqáranaa faqa máree maríasa misá Yísufa ásauku mundíranannai sía Adamana kúqiranaki márifaranoo innaarúnai káqi máriranaki afeekaíkirusa márifaranoo.

¹⁸Dínni moodáa fasiqa Adamana óosana maaqímminoo máridanoo, mi-moodaa fasiqána áaqaranasaa faiqí ánaasee aiqámausa kúqira ufa ámeemaanai máridaqa. Miná dínni miqí kai másee moo fásiqa Yísuna moodáa kari andeeqáina akiaqara kúqira ufakinaana idukúeeqeenoo káqi máriranaki quqáidanoo. ¹⁹Dínni moodáa fasiqa ufa rukíarana ákiaqara faiqí ánaasee moómoo áaqaranaki áqufiqau. Miná dínni miqí kai másee moodáa fasiqa Yísufa Ánutuna ufamáu fírana ákiaqara moómoo fasiqa ánaasee Ánutuna andeeqárausaikiqa márifaranoo. Minára qinée Pauroosa qíqa, (Yísufa óoqeenaa Adamana kíkiqusirafa márinau foo qídaqa.)

(Mooseefa sía kambíqoo kamuqoo miná sándufa sía márufanoo faiqí ánaasee nári mandáinainara mána mána ímariqau.)

²⁰Ánutufa narí sándufa nímaarusira ufa Mooseenasáa nímufaqa nári mandáinainara írufanoo firaanáikinau, miqínoo firaanáikianífeera Ánutufa áminau. Faiqí ánaasee mandáinaina firaqóo óoru fímarufanoo Ánutuna áfaarirafa miná áakaarinni óoraaqareenoo óoriqaranoo márinau. ²¹Dínni áaqarafa kúqiranannai aiqáma maasá rafáaqa fídanoo miná dínni miqí kai másee Ánutuna áfaarirafa Yísuna andeeqáranannai maasá rakísiquímaqaidanoo qífíqeeqeenoo innaarúna asumu máriranaki quqáqisáidanoo. Ánutuna ásauku mundírana maasá karaambáiqua Yísunannai qífíqeeqee quqáidanoo.

Mandáinainakiqari kúqiara foorámmidaqa.

6 ¹Ánutufa narí áfaarirana maasá qímunara minára náqi fee qianáuree. Maasá maaqí qímasee áaqamasee qianáuree, maasá mandáinaina áaqaranaki káqi máriananoo Ánutufa miná minnísaina áfaarirafa firaanáikee íannoo fee qianáuree. ²Óo sía uqanna maasá miqí qianáura Yísufa aunírira saqarisaa kúqinau, maasá miná faqa kúqiira foora íqa márunnanara maqee mária mandáinainakiqari kúqiira foora íqa máridaqa. Náqimásee maqee mári mandainainaki fuanáuree dóo kúqiara foora íqa máridaqa.

³Ínee maa-ainainnára ámiqimasee íridee sía fee íridee. Maasá Ásauku mundírana Yísuna áuqusaa nammári máraafannaqoo maasá Yísuna sáimbaqa narí kúqiranaki kéeqeeqa nammári miná kíkiqua ususéeqa máreeqa. ⁴⁻⁵Maasá nammári máraafannanannai maasá Yísuna namufaqa qíkundeera foora íqa narí kúqirana náida qímidanoora foora qinoo, miná ákoofa narí káaqa aréenara afeekannái narí ásauku mundírana kúqiranakinaana mara fíndifuna, maasá miqí kai másee maasá fúka máriranaki máriaqeera qínoo maasá kúqiranakiqariara foora fíndifumáqisanau. Maasá Yísuna faqa kúqiqa moodáanaki kámmidaqa miqíkaimasee miná faqa fíndi fíqa miná moodáa káqi máriranaki márianaura. ⁶Maasá maa-ainainná íridaqa, maasá mandá máriira nírana ámeemaanai máridaqa. Dóo maasá minakíqari idukúanifeera

Ánutufa maasá maréeqeenoo ásauku mundírana faqa aunírira saqarisaa kuqánnarinau. Maasá sía kaifáa óoqeenáa márirana máraqa nuaqéerau miqínau. ⁷Miqínoo márifaqa maasá minára maaqí qídaqa, faiqí moó fannoo kúqinanoo miná mandá márira nírana miná afaaqasáaqaraafa idukúannoo sía kafáa amana minakí núannoo. Maasá Yísunasaimbaqa kúquafannanara miqí qídaqa. ⁸Maasá Yísuna faqa kúqiranaki kéeqaafanausee qídaqa maasá miná faqa fíndifi máriraree qídaqa.

⁹Maasá ásauku mundíranara dóo kúqiranakiqari fíndifinoo sía kafáa kúquannoo míqunara kúqirana afeeka sía kaifáa rafáaqafuannoo fee qídaqa. ¹⁰Miná kúqirafa mandáinaina ákiaqara árirafa moodáa kari kúqunara sía kaifáa maa-maqánasaaqaraa mandáinaina fannoo miná rafáaqafuannoo. Dóo maasá mandáinaina miná rafaaqafirana faqa, kúqirana faqa dóo taikéenoo. Dóo maqee fíndififa miná márirafa Ánutuna faqa máridanoo. ¹¹Ínnee mi-írírana marasée maaqímandee íriaqa. Maasá mandáinainaki márídaqa kuqufíqa dóo sía minakí márídaqa maasá faqa kúqirausa márídaqa dóo maqee ásauku mundírana Yísuna faqa kúqiranakiqari fíndi fíqa miná faqa Ánutuna káqi máriranaki márídaqee qídaqa.

¹²Minára maqee mandá márira nírana fannoo sía maasá qifaaqa rakísiquimaqaannoo, qáoo qiaqa. Sía maasá faiqí faiqi mandá nídíranamau fuaqa. ¹³Mandá óosana moó ínni qumárainaa sía ínniqa nífaaqa minakína eedóo qímasee quqáaqa. Sía miqífaqa maaqífaqa, ínnee kúqiranakiqari fíndifi maríasara foora aiqáma nifaaqa eedóo qímasee Ánutuna áramandunnai rúmafifanoo miná ínni nifaaqa maréeqeenoo narí andeeqára saikáki quqánifeera miná áramandunnai ínneeqa nifaaqa quqáaqa. ¹⁴Maqee ínnee sía Mooseena sándufa nímaarusira ufa ámeemaanai máriafanoo ínnee Ánutuna áfaarirana ámeemaanai máriafanoo minára mandáinaina fannoo sía ínni rafáaqa fúannoo.

Andeeqára oosanaki rumbáqa márídaqa.

¹⁵Maasá sía Mooseena sándufa nímaarusira ufa ámeemaanai márídaqa Ánutuna mandáinaina minnísara áfaarirana ámeemaanai márídaqara qiqá mandá óosanaki káqi qifaaqa quqásee máraanauree. Óo sía uqanna. ¹⁶Ínnee maanára írídaqa maasá Yuda máqannaa óoqeenaa óosana írimariafanoo, maasá akaqáusa karafúsara foora moo fásiqa qeeqá qifaaqa amisée miná aináina áuqamaisaidaqa. Yáfasiqanee aináina májsánauree, mi-fasiqána qeeqá qifaaqa miná áramandunnai quqásaananoo mifá qiní rakísi qimaqainaqa miná ufara eedóo kai qianáura. Qinée mandá oosanara faqa Ánutuna ufa íriranara faqa miqandára qídaqa. Ínneeqa nifaaqa mara máree mandá oosana ámeemaanai quqásaifanoo ínni maréeqeenoo kúqiranaki quqánnisáannoo, miqóoqari miná dínni Ánutunai ubeekámafi minúfara eedóo qímasaifanoo mifá narí ándeeqáranaki quqánnisáannoo.

17-18 Óo Ánutunara dúfi dúfi qiaqa. Ínnee óoqai mandáinaina ufa ámeemaanai márusa máriafanoo maqee ínnee ínneeqa aiqámausa naunduránnai qinée Pauroosa qímannimuna naamúaqira anoona ufa ámeemaanai máriafanoo minára ínnee mandá rumbáranaki márufanoo Ánutufa idukúnnisoofoqa miná andeeqára rumbáranaki fuafanoo. 19 Ínneeqa faiqí faiqí sía afeeka írirana faqaasa máriasa máriafaqa qinée Pauroosa káqi maa-ufána ínneeqa írimariana amana kái qímannimianaqa íriaqera qímannimidaqa. Óoqai ínnee ínneeqa nifaaqa faiqí faqa ánaasee faqa naríara naríara fanandírana faqa óosana óosana mandainaina faqa moó faqa moó faqa áaku aakummáfifaqa máriafanoo miná áramandunnai kai ínneeqa nifaaqa quqásaafanoó dóo maqee miqí kai íqa ínneeqa nifaaqa aiqáma andeeqára oosanamau fímariana áramandunnai quqásee máqeedaqa náaquqara andeeqara máriranaki máriaqera.

20 Óoqai ínnee mandá oosana rumbáranaki máridaqa sía andeeqára ummaara ámeemaanai máriqau sía minára írimariafanoo. 21 Mi-manda ummaráfa óoqai máriunara maqee nisaurí maríafanoo. Ínnee mi-mandainaináki máridaqa minakíqari nánee moo ámiqira ainaina máreusee. Maqee minára iriséeqa óoqai máraafannainainara nisaurírainaina máraqiafanoo qídaqa. Mi-manda oosanamaú fífiúfa kúqiranai kai ubeekée marínau. 22 Dóo maqee ínnee mandáinainakíqari idukíqa máriafanoo Ánutuna rumbáranaki kéeqafi máriafanoo. Dóo ínnee miqíunara ínni márirafa aiqáma dóo mináindi kákai máfi máriinaqa taikára aukwana innaarúnai márirana ínni nímiannoo. 23 Dínni mandá óosana fannoo narí aináinímariasa náarama quqáseenoo narí aináinirana ákiaqara feefaurú nímidanoo mi-feefaurúfa kúqirafa kai máridanoo. Kafáa miná dínni Ánutuna káqi nímira ainaina innaarúnai náaru márirafa sía aináinirana akiaqara máridanoo, miná ásauku mundírafa maasá karaambáiq Yísufa miná faqa moodáanaki kíqa máridaqa miná namufaqa innaarúnai náaru márirana káqi nímirafa máriannoo.

Mandóosanakíqari maqee Yísuna fíndifiranaki máridaqa.

7 1 Óo qiní qíkaqaafasaa Roomma máqannaa máriasa qinée Pauroosa maqee ufa qímannimirara ínnee ámiqimasee írimaru úfana qímannianauro. Faiqí ánaasee sándufa faqa Mooseena sándufa faqa faiqí ánaasee kúqíqa mi-sandufána sía írifaranoo. Káqi máru kamuqoo misá miná irisée miná ámeemaanai máridaqa. 2 Nimundára fasiqa anaaseera foora sánda ufa ámeemaanai máridaqa. Mi-anaaseená afaaqi káqi márinanoo mi-anaaseefá narí afaaqindíri sánda ufa ámeemaanai máridanoo narí afaaqisáa atooqánoo máriannoo, afaaqi kuqu fínanoo miná ánaaqa fannoo káqi fífau máriannoo sía sándufa ámeemaanai máriannoo sía narí afaaqisáa atooáannoo. 3 Mi-anaaseená afaaqi

káqi márinnanoo quándaki moo fásiqa márinnanara qúmmuarimari anaasee fee qifáranoo. Miná afaaqi kuqufínanoo sándufasaaqaraafa dóo idukínoo márídanoo, quándakínoo moo fásiqa márinnanara sía minára úmmuarimari anaasee fee qifáranoo.

⁴Dóo ínnee qiní qíkaqaafasaa ínnee faqa Mooseena sándufa ámeemaanai máriasa dóo innisaimbaqa qifaaqa fannoo Yísuna sáimbaqa kúqinau. Dóo mi-kuqiránakiqari miná Yísuna namufaaqa fíndifiqa mináindikiqa Ánutuna aináiniranaki andeeqásee ánoona ainaina ímarinakina máriaqeera máriafanoo. ⁵Óoqai maasá qeeqá faiqí faiqí íriranamau mánoo manaa íqa fímariafananoo Mooseena sándufa aniréeno maasá mandá oosana afáurammeeqee mara uqéera kíkíqa máseeno quándakínoo maréeqeenoo kúqirana ámeemaanai quqáqísánau. Minára Mooseena sándufa nímaarusira ufa fannoo maasá karafúsara foora rumbáqimaqanau.

⁶Dóo maqee íriaqa, maasá Yísuna faqa kúqiara foora iqá márídaqa maasá karafúsa rumbáqa márianasaaqari idukúaki márídaqa sía kafáa óoqeenaa máriranaki fuanáura. Maasá Mooseena sándufamau fúannana mifá maasá mandáinaina mara uqéera quqáanno minára mi-maú sía fuanáura, fúkamau Ánutuna maraquina aatata fuanáura.

Sándufa fannoo paqúrimma qímifaqa qeeqá mandáinaina káqi máraidaqa.

⁷Minára maasá Mooseena sándufara mandáinainafée qianáuree. Óo sía miqínoo márídanoo. Mooseena sándufa ínnee moosá aináinara sía nímuqusianifee qídanoo sía miqínoo márínaqa qinée moosá aináinara qímuqusímarína miná áaqee unóo qunára sía irini mána mána kaimmúnaiqini. Minára Mooseena sándufakinaafa dóo kooroománde mandáinainara qímaqímifaqa qisauríqa. ⁸Mooseena sándufa fannoo moosá aináinara sía nímuqusiaqee qinoo márifanoo qiní mandá irirafa irisée quándakínoo firaqóo moosá aináinara ámuqusidanoo. Minára sándufa sía máru kamuqoo mandóosanara óonumafi irirafa kúqinoo márufafa mána mána ímariafannana.

⁹⁻¹⁰Mooseena sándufa sía máru aukuana sía faiqí ánaasee nárufafa sía kúqiara foora ímariqau káqi márídaqara foora ímariqau. Mooseena sándufa nímaarusira ufa kambíqafufafa misá naundurái mandá óosana uqéera níminoo nárinau. Miqímandaifanoo Ánutuna káqi márira nímira ufa fannoo kúqirana kai níminoo. ¹¹Misá naunduráki mári mandainaina fannoo misá nárírara rakísinoo márifanoo Ánutuna sándufa aniraifanoo miná qumáreenoo minánnai misá naru quqéeno.

¹²Mooseena sándufa faqa Ánutuna naamúaqira ufa faqa andeeqárafa náaquarafa ámiqirafa márídanoo. ¹³Ámiqira ainaina fannoo fee misá kuqá nárínoo fee qianáuree. Óo sía miqínoo márídanoo. Misá

naundurákinaa mandáinaina fannoo kai ámiqira ainaina mara máreenoo minánnai misá nárinoo. Miqí mándainanoo misá naundurákinaa ánoona mandáinaina akooqóo kooroo íanifeera miqínnoo. Dóo mi-mandainaináfa Mooseena sándufa sáaqari innooqéeno firaanákinoo márídanoo.

Maasá qiqá daunduráindaraa írirafa óonu rarisee ani rarisee idanoo.

¹⁴Qinée Mooseena sándufara kúqaa innaarúnaindaraa ainainee qídaqa. Qíní daundurákinaa mandainaina fannoo aináinira fasiqara foora qíní feefaurúmmeeqeenoo naráramandunna quqáqisáqaisa miná rumbára saikáki márídaqa. ¹⁵Qinée mi-saikánaki márídaqa qeeqá áuqee marúnna saikóosanara faqa sía írídaqa. Qinée ámiqira oosanara dídimarina márararee qídaqa sía máraídaqa. Qinée dapi mandá óosana fídiqaaira oosana kai máraídaqa. ¹⁶Qíní írirafa qíkooqémari mandoosanna máraídaqa Mooseena sándufa fannoo qíníara áaqee máriifoo qímasaifanoo qíní írirafa faqa miná írirafa faqa moodáaqoo apínnoo márifaqa. Óo Mooseena sándufara ánoona máriifoo qídaqa.

¹⁷Miqídaqa sía qeeqá maraqunafáu mi-manda oosanná máraídanoo. Mandáinaina fannoo qíní daundurái márifa mifá qíní qifeeqárafafa mi-manda ainainná máraídaqa. ¹⁸Qeeqá daundurákinaafa ámiqira oosanna máraannee qifaqa qíní írirafa anúqidanoo sía amanaikídanoo. Miná írídaqa maaqí qídaqa qiqá faiqí faiqí qímuqusaki ámiqiroosanna sía minakí márifanoo fee qídaqa. ¹⁹Ámiqiroosanna áuqararee qímasaídaqa miqóoqari quándakifaqa qíkooqémari mandoosanná kai áuqáidaqa. ²⁰Qinée qíní qíkooqémari mandainaina áuqaananoo sía qeeqáfau áuqáidau qíní daundurákinaa mandáinaina fannoo miná áuqáidanoo.

²¹Qinée ámiqira ainaina íraree qúnanoo mandáinaina kai qíní dóorinni anirafaqa miná kaimma áuqáidaqa. Mi-sandáfa kai qíní daundurái írirana qímidanoo. ²²⁻²³Qíní qímuqusa óokina Ánutuna sándufara asasídanoo qiqá qifaaqáki mári manda ainaina mifá kai qíní raíneequeeno narí rumbáranaki quqáidanoo. ²⁴Qiqá mandá qifaaqa fannoo qiqá daundurá maréequeeno kúqiranaki quqáidanoo. Óo qinée nánaree káaqa mandáinainaki márídee firaaqóo dóori runídee. Qeeqá qifaaqa qimana námufaqa kúqiranaki fúananoo yáfee anirée minakínaana qíní qimana maréeqee káqi náaru máríranaki quqáqisáannoo fee.

²⁵Óo dúfi dúfi Ánutufa narí ásauku mundírana Yísuna maasá karaambáiqannai qíní maréequeeno náaru máríranaki quqáqisáannoo. Dóo maqee qinée minára maaqí qídaqa. Qíní márírafa maaqímminoo márídanoo qeeqá qímuqusa daundurákinaa írirafa Yísunannai kai Ánutuna sándufamau fídaqa qeeqá faiqí faiqí mandá nírana márírana mandáinaina sándamau fídaqa.

**Ánutuna maraquna fannoo maasá daunduráki
dadaaqifaqa andeeqásee márídaqa.**

8 ¹⁻²Maasá Ánutuna ásauku mundírana Yísuna faqa moodáanaki márífanoo Ánutuna maraquna fannoo káqi márírana nímínoo

kúqirana mandá sánda faqa mandá óosana faqa minakí márunnana idukúqisaifaqa márídaqa. Minára maqee ásauku mundírana Yísuna faqa moodáanaki máriasa sía Ánutuna kúqira ufa ámeemaanai márídaqa.

³Mooseena sándufa nímaarusira ufa sía amana maasá uqéereeqeenoo maasá faiqí faiqí maasá márirafa kudoosaápaunanoo minára sía maasá uqéeraqiseenoo. Mooseena sándufa kadíqoofanoo miqóo Ánutufa moo óosanannai ánoonaikinau. Mifá narí ámaaku aqiqoonánnai maasá faiqí faiqí naundurákinaa mandainaina árinau. Yísufa faiqí faiqí naundurákinaa manda ainaina maráquanifeera narí faiqí faiqí foqáanaikámasee aqiqoofanoo qúminau.

⁴Maasákiqari akaqáusa sía faiqí faiqí íriranamau fímariasa Ánutuna maraquana sándufamau fímariasa maasára Ánutufa qíqafeenoo sía maasá andeqárafa Mooseena sándufa amana óoru márídanoo, óoreeqanoo márídanoo. Ánutufa miná qáfamaseenoo maasá andeqárafa Mooseena sándufa amana kai óoru fúñífee qímasee narí ámaaku aqiqoofanoo qúminau. ⁵Faiqí faiqí naundurákinaa mandá íriranamau fímariasa nári naundurákinaa írirafa náriqa rafáaqafunnisáifaqa mi-maú fídaqa. Ánutuna maraquana ufamáu fímariasa maraquana áidimari ainainafa misá nitikúraki kéeqafi rakísi qumáraifaqa mi-maú fídaqa.

⁶Faiqí faiqí nídimari manda ainaináfa aní átikuraki rakísina kúqirannai ubeekanóo márídanoo kafáa miná dínni Ánutuna maraquana fannoo narí ádirafa aní átikuraki rakísina mifá aní maréeqeenoo káqi máriranaki faqa asooáranaki faqa ubeekáma amaqáannoo. ⁷Faiqí faiqí mandá nídirafa nitikúraki rakísimarisa Ánutuna namuqáakammíqa márídaqa, sía Ánutuna sándufamau fídaqa, fídaqau sía amanaíkiqini. ⁸Nári faiqí faiqí íriranamau fímariasa sía amana Ánutuna ádiramau fifáranoo.

⁹Ínee Roomma máqusai máriasa qiní qíkaqaafasaauga ínee sía miqímariasa Ánutuna maraquana fannoo ínnikina márifaqa ínee sía faiqí íriranamau fímariasa máriafanoo ínee maraquana ufamáu fímariasa máriafanoo. Ásauku mundírana maraquana síaifa sía mináindi márídanoo.

¹⁰Ásauku mundírafa ínni naundurái namummáqainaqa miná maraquana fannoo ínni nifaaqa mandáinaina fannoo nárinoo márinnana sía minára íridanoo qáfaidanoo Yísuna kúqiranara iriséenoo káqi márirana ínni nimana káqi nímidanoo. ¹¹Ánutuna maraquana fannoo Yísufa kúqiranakinaana marafíndifinau. Yísuna mara fíndifu maraquanafá kai ínni faiqí nifaaqa kúqíqa márifanoo kásooqaqee mi-kuqirána uqéereeqeenoo káqi márirana nímiannoo, narí maraquana ínniki márinnanannái miqíannoo.

¹²Óo qiní qíkaqaafasaauga maasá moo úmmaara ámeemaanai márídaqa maasá faiqí faiqí mandá nídirana ámeemaanai sía márídaqa. Yísuna maraquana úmmaara ámeemaanai márídaqa. ¹³Ínee maqee

faiqí faiqí íriranamau fíqa dóo kúqifaranoo. Ánutuna maraquana ufa irisée minánnai ínnée ínneeqa mandá óosana kúqaruséeqa ínnée sía kúqifaranoo káqi márifaranoo. ¹⁴ Ánutuna maraquana fannoo nífiqee fímarisa Ánutuna faiqi námu máridaqa. ¹⁵ Ánutufa narí nímimari maraqunafa sía ínni mandá rumbáranaki quqáseenoo rufiarana nímianoo, mifá sía miqídanoo maaqímmianoo ínni maréeqeenoo ínni Ánutuna faiqi námu kámmasainaqa miná afeekannái kai qifaaqa quqásee maasá Ánutunara maasá qíkoonee qídaqa. ¹⁶ Ánutuna maraquana fannoo anirée maasá qeeqá maraquana minásaa ootúpamásaannanara maasá maraquana qímamida maaqí qídanoo ínnée Ánutuna faiqi námu máriafanoo fee qídanoo.

¹⁷ Ánutufa narí faiqí ánaaseera ámiqi amiqira áinaina afeeda máqimaqáina maasá miná faiqi námu márianara minára maasá mifá innaarúnai quqánnimaqáqai qumiasana kásooqaqee máraanaura. Ánutufa narí ásauku mundírana ámaqakai qumiasana faqa máridanoo mifá miná faqa maasá mirínni innaarúnai náida qímiannoo. Maqee mária aukuaana ásauku mundírana kúqira aupurarana dadaaqí máraanoo innaarúnai miná káaqa aréenarana faqa náida qímiannoo.

Maasá aupúrraranaki máridaqa Yísuna káaqa qárana áfeesida máridaqa.

¹⁸ Maqee mári aukuaana Yísuna kúqu aupurarana dadaaqí márainafa faqa maasá óosana oosana ummaara márainnana faqa káqikaafa máridanoo, kásooqaqee innaarúnai narí aréenarana náida qímianínafa qáfaananoo firaafá uqanna máriannoo sía maqee aupúrranara qianáura fífaú ainainara foora máridanoo.

¹⁹ Ánutufa áuqu quqóo ainaináusa innaarúnaindaraana faqa maqásaaqaraana faqa mi-ainaináusa aiqáma moodáanaki káaqa aupúrranara máridaqa Ánutuna faiqi námu faiqí faiqi misá kúqiranakiqari fíndifiranara áfeesidaqa. Misá káaqa firaaqóo minára áfeesida máridaqa. Maasá Ánutuna faiqi námu sáimbaqa putaa íranakiqari idukúaqee qímasee káaqa áfeesidaqa. ²⁰ Innaarúnai faqa maqásaa faqa mári ainaináfa aiqáma putaa ínoo mandáikinoo rakéeinoo madaapeekámmidanoo. Sía narí kai miqídanoo Ánutufa narí qímaqoomáu fídanoo miqídanoo. Ánutufa mináuqa faqa faiqí nárira ufa ámeemaanai quqáqoosa máridaqa madaapeekídaqa. Mi-putaaíra mariráfa qumaarándanoo máridanoo miná aufadára ufa faqa máridanoo maaqímmínoo máridanoo. ²¹ Aiqáma mári ainainafa narí putaa kíqari kásooqaqee idukúfuannoo. Idukúfínoo Ánutuna faiqi námu nári idukíranaki faqa idaaqíra aréenaranaki faqa kéeqafi moodáanaki márifaranoo.

²² Óosanasaqari aiqáma Ánutufa áuquqoo ainainafa ánaasee innaamúnai aupúrida ikíraqée maríanara foora maqee putaa írafa ummaarándanoo

máridanoo. ²³Sía áuquqoo ainainafa kai aupúraidanoo maasá faqa qeeqá faiqí faiqí mandá márirana nírana aupúrarana aupúridaqa, kásooqaqee Ánutufa fira qumiasana maasá innaarúnai qímiannoo, maqee óosana arasée nímira ainaina narí maraquna nimiqoosá máridaqa. Maasá Ánutunara áfeesidaqa aupúridaqa mifá maasá aiqáma qipatasáa márirana íriranakinaana idukúsainaqa narí faiqí námú kámambiqa innaarúna ququsaki máriaqee minára qeeqá faiqí faiqí mandá márirana nírana aupúrarana aupúrida áfeesida máridaqa.

²⁴Maasá Yísunasaa írirana rusíseeqa minára asasammásee áfeesidaqa minánnai innaarúna asumu márirana máreeqa. Asasamánde áfeesimaría ainaináfa aniráinaqa qáfamasee maasá sía áfeesianaura. Sía moó fannoo narí qáfeemari ainainara áfeesidanoo, dóo ani máridanoo. ²⁵Maasá sía qafaa ainaina kambíqaannoommifoo qídaqa ubiqáfi reendeenámamdee asasamásee áfeesidaqa.

²⁶Miqíkai ínóo Ánutuna maraquna fannoo aniréeno maasá Yísuna saqárikirana kudoosaápee máriasa dadaaqídanoo. Maasá nána innaaru fee qianáuree qímasaídaqa nána ainaina kíkiqususaidaqee innaaru qianáuree qímarufanoo Ánutuna maraquna fannoo maasá óoreeqara innaaru qírana qáfeeno innaarúnai óoru maasára Ánutunai firaqóo dadaaqídanoo písoopísoo mánde innaaru qídanoo, faiqí faiqí ufa sía amanaikífanoo ammaqásaidanoo firaqóo Ánutufinnai maasára innaaru qídanoo. ²⁷Ánutuna maraquna fannoo Ánutuna faiqí ánaaseera Ánutunnai firaqóo písoopísoo mandee innaaru qídanoo, sía fífau, Ánutuna íriramau kai misára innaaru qídanoo. Ánutufa faiqí nímuqusaki mári ainainara fáasai qáfee máriafa márinara maraquna ireefándinna ainainara faqa fáasai íridanoo moodáa írirana márinara maraquna maasára iréemari ainainara íridanoo.

²⁸Maasá maa-iriranná íridaqa faiqí faiqikinaana narí asumu máriaqee qímasee narí rusandeesámumandee mároosa Ánutunara nídimárisara Ánutufa misásaa rakísidanoo óosana oosana ummaara mandainainna misásaa quqéemarina misá dadaaqída fee qídanoo misásaa quqáidanoo. ²⁹Ánutufa faiqí faiqikinaana rusandeesámumandee mároosa sía fífaufau máranau. Misá narí ámaaku Yísunaikámambi mifára foora máriaqee misá rusandeesámumasee maréeqeenoo útaaqamánnimaqásoofaqa máriqau. Miqímasainanoo Ánutuna ámaaku fannoo moómoosa maqásaaqaraasa miná ákaqaafasaara foora máridaqa mifá misá óoqu faiqí nífasaafara foorá máfinoo márianifeera útaaqamma ámaqanau. ³⁰Ánutufa narí maraqoosá náaramasoofaqa aniroofanoo maréeqeenoo narí máriranaki quqánau. Ánutufa sía fífau náarama quqánau, náaramasee narí áfusaa andeeqáranaki quqánau, minakí quqáseenoo innaarúnai káaqa aréenarana faqa náida níminau.

Sía moo áinaina maasá Yísunasaqaraana amana rakée íannoo.

³¹Maasá maa-ufána aiqáma irisée Ánutunara náqi fee qianáuree. Ánutufa maasá dadaaqímarifa márinanoo yáfee maasá amana rafáaqa

fúannoo. Sía amana moó fannoo maasa amana rafáaqa fúannoo.

³²Ánutufa sía narí ámaakuara írinau káqi maasára qimudáoo qímasee kúqiranaki quqánau. Mifá narí ámaaku uqanna rirímma káqi qíminau nána ainainee moo áinaina sía qímiannoo, aiqáma ainaina káqi áfaarida qímiannoo.

³³Yáfee Ánutufa rusandeesámumasee mároo fasiqa ánaaseera mandáinainara qímmaree nífairiannoo fee sía moó fannoo miqíannoo Ánutufa narí uqanna misára mandáinaina síasee qídanoo.

³⁴Yáfee moó fannoo miná faiqi námu kúqira ufa nímiannoo fee. Sía moó fannoo amana miqíannoo. Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa dóo kuqufufanóo Ánutufa kúqiranakinaana mara fíndifumásee káqi máriranaki quqásaifanoo dóo maqee Ánutuna aaqá ásauku uqannai máridanoo maasára Ánutuna óorisaa innaaru qídanoo.

³⁵Yáfee moó fannoo ásauku mundírana ámuqusiranakinaana maasá rakéemasee káqinni quqáannoo fee. Sía uqanna moó fannoo amanaikíannoo. Amanée mandáinaina óosana óosana fannoo miná ámuqusiranakinaana rakée íannoo fee qímuqusimari ummaara fee amanée Yísuna ámuqusiranakinaana rakée íannoo fee Yísuna ufasára nárirafa mifée amana rakée íannoo fee. Árarée márinee amanée rakée íannoo fee kudikíra fee rakée íanno fee áriranara deedaqírafa amanée rakée íannoo fee kúqirafa amanée miná ámuqusiranakinaana rakée íannoo fee. Sía moo áinaina amana rakée íannoo. ³⁶Tamummáqara fasiqa ákaraki minára maaqí qídanoo.

Maasá Ánutuna ufamáu fímariasa faasaambáasaana aiqáma kari Ánutunasaara dáriranara eeráiridaqa. Ánutuna ufa síaisa misá maasá kúqiranaki fímaria sipsipausara foora maasá máaqimma qídaqa, kuqá dáriraridaqa.

³⁷Tamummáqara fasiqauqa miqí qímaqoofaqa qinée Pauroosa mi-aiqama ainainúsara qinée maaqí qídaqa. Sía moo mánda ainaina fannoo Yísufa maasára ámuqusiranakinaana ani mara rakée íannoo mi-mandainaina oosanna oosannáfa maasá dárirari marifánoo mi-dariranná sía rafáaqafuannoo. Maasára ámuqusimarifa ásauku mundírafa maasá maréeqee úriqararanaki quqáqaisa máridaqa.

³⁸Qinée Pauroosa maa-ainainnára ámiqimandee mapukúsee íridaqa, sía moo innaarunaindaraa rakísira fee moo áfeeka fee maqee mári ainainá fée kásooqaqee kambíqaaninna ainainá fée kúqa dáriranee káqi máriranee. ³⁹Innaarúnai mári ainainá fée maa-maqánasaa mári ainainá fée, Ánutufa áuqu quqáqoo ainainakiqari sía amana moo áinaina fannoo Ánutuna ámuqusiranakinaana ani qumáree rakee íannoo. Ánutuna ásauku mundirafa Yísufa maasá karaambáiqqa fannoo maasá maréeqeenoo minakí quqáqaisa máridaqa sía moo áinaina fannoo minakínaana ani qumáree rakée íannoo.

**Pauroofa Isaraee máqannaasara qimudáoo
qídanoo náiki ráqeenoo qímanimu ufafa.**

9 ¹Qinée Pauroosa ánoona ufa kai qímannimidaqa. Qinée ásauku mundíranaindi márídaqa sía únna ufa qímarunausa márídaqa. Qini dáakirafa Ánutuna náaquqara andeeqara maraquana fannoo mifá rakísimarifaqa sía qinée únna ufa qianáura. Qinée qeeqá máqannaasa Isaraee máqannaara qímannimianaaura. ²Misára firaaqóo qímuqusímarifaqa qikíraqáidaqa qeeqá máqannaasa qeeqá moodáa qimaqi moodáa fidika rainárausara miqídaqa. Misá Yísunara sía fee qímasee árunara ónumafi íriqa ikíraqáidaqa. ³Misá Isaraee máqannaasa ásauku mundíranasáaqaraana rakéemmiqa márídaqa. Ánutuna nárira ufa ámeemaanai máríanara qinée rakéemaseeqa minní misá nímaaqa maqánaqa misá áiqaree ásauku mundíranasaa atooqáfiqa náaru káqi máriranaki máriaqaana.

⁴Misá Isaraee máqannaasa Ánutufa aiqáma máqannaasakinaana rusandeesámumandee Isaraee máqanna mároosa máriafanoo, Ánutufa misá maréeqeenoo narí faiqinámukamasee narí aréenarana rainá nimiqoosá máriafanoo. Ánutufa narí moodáanaki kúra ufa ósana ósana moómoo nimiséenoo narí sándufa faqa Mooseenasáa quqásoona faqa níminau, misá Ánutuna amooqírafa ánoonamau fímariasa, misá Ánutuna qíma afeekaikíra ufa moómoo máree marúsa. ⁵Misá óoqeenáasa faiqí núqufaqaasa Abarahaamana faqa Isakeena faqa Yakooboona faqa misáuqa faiqi námu níku nísauku máriasa, misá ásauku mundírafa mi-maqannásaki qumu kambíqafufaqa moodáa maqanna márusa márídaqa. Ánutufa aiqámausara rakísidanoo, náaru náaru miná amooqiaqa. Kúqaa.

⁶Qinée Isaraee máqannaasara irisée sía Ánutuna qíma afeekaikíra ufara kadíqee foo qídaqa. Ánutufa sía aiqáma Isaraee máqannaasa rusandeesámumandee narí faiqi námu máriaqee qímasee máranau. ⁷Abarahaamana áiku ásauku átiuqa faqa sía aiqáma Ánutuna áiku ásaukukiqau. Minára qídaqa, Ánutufa maaqí qímasee Abarahaamana qímaminau. Aní faiqi námukinaana Isakeena áiku ásauku kai aní áiku ásauku fee qianáura. ⁸Mi-ufána Ánutuna qímamira ufara qinée maaqí qídaqa. Abarahaamana dapi anaasee Qakaarana káqi fifau mároona faiqi námu sía Abarahaamana áiku ásauku fee qinoo márídanoo. Ánutufa qíma afeekaikíranannai máqoo faiqina miná áiku ásaukuara Abarahaamana áiku ásauku ánoona uqannee qídaqa. ⁹Ánutuna qíma afeekaikíra ufa maaqíminoo márínau. Qinée qeeqá andeeqára aukuaana anirée Saraqana dadaaqíananoo faiqi máqaannoo.

¹⁰Sía mifá kai, maaná faqa Reebeekanara faqa qímannimianaaura, Reebeekafa qaara faiqifaqáafa márínau, miqandá níkoofa maasá qikeekú

qikaakú Isakeefa márinau. ¹¹⁻¹²Reebeekafa faiqi máqaaninnaqanda mi-faiqiqandá núqu indaarúqaa faiqi auqu Eesaufa máriannoo féé qinau. Miná innaaqianna máqaaninna faiqina auqu Yakoobooneé qinau. Miqandá sía kambíqaraqoo Ánutufa indaarúqaa faiqiara innaaqianna faiqi miná aináinamma aisáaninna fee qimasee afaaqóoqa qinau. Sía miqandá kambíqaaq máridaqau mandóosana fee ámiqira oosana fee máraidammiafoo qímaseenofau mi-ufána quqánau. Ánutufa moodáa mároo oosanafa Ánutufa miqandára afaaqóoqa quná sía náriqaaqara óosanasaarau afaaqóoqa qinau, narí írirana ádiranasaa mundúanifeera indaarúqaafa Eesaufa quándaki innaaqianaana miná aináina máisáannoo fee qinau. ¹³Óoqeenaa ákarakinaa ufa maaqímminoo minára máridanoo.

Qinée Yakoobonara dídidanoo Eesaunara qíkooqaidanoo fee qinau.

¹⁴⁻¹⁵Miqandára irisée Ánutunara náqi fee qianáuree Ánutunara sía andeeqée foo qianáuree. Óo sía uqanna miqí qianáura andeeqánoo márifa Ánutufa maaqí qímasee Mooseena qímaminau.

Qinée qeeqá íriranannai kai faiqí ánaasee akaqáusa narusée akaqáusa nífauaanaura, qeeqá íriranannai kai akaqásara qímuqusianaqa marasée ámiqi ámiqianaura.

¹⁶Minára aiqáma ainaina sía faiqí nídiranasaa mundínoo máridanoo Ánutuna ámuqusiranasaa mundínoo máridanoo. ¹⁷Óoqeenaa ákaraki Mooseefa Faraona maaqí qímasee qímaminau.

Qinée Ánutusa aní Faraona maréeqee Isipa máqanna karaambáiqaiianneera quqáqiafana, qinée Ánutusa aní Fáraoofa qiní ufa rukíoonara aní kúqaruanaura. Minánnai qinée qeeqá afeeka faqa qeeqá dúqu faqa aiqáma máqa maaqa afaaqasása máriasa íriaqee qímasee aní quqáqiafana.

¹⁸Dóo maqee maasá mi-ufána iriséeqa Ánutunara maaqí qídaqa. Ánutufa narí kai irisée akaqásara ámuqusifanoo ámiqi ámiqimmidanoo kafáa Ánutufa narí kai iriséenoo akaqáusa ufa rukíara oosana nímidanoo.

Ánutufa maqá qafeera foora maasá áuquqisanau.

¹⁹Innee miná iriséeqa quándaki maaqí qímasee áaqamasee qiní qímaqimifaranoo. Aní ufa miqínoo márinaqa maasá mandóosana máraananoo náqimasee Ánutufa maasára áaqee maríasee qíannoo fee. Náqimásee maasá Ánutufa áuquqisoo mandóosanara iriséeqa rakeemaki ámiqira oosanamau fuanáuree. ²⁰Qinée miná iriséeqa maaqí qímasee aní qímamianaura, Ánutufa aníara áaqee máriaanoo qímasee áfairirana anée yáfee máridanee quándaki narí qímaminnaree anée káqikaafa máriananoo. Qafee áuqiranara íria. Faiqí moó fannoo maqá maraséenoo qafee áuqimarifanoo mi-qafeefá sía quándakinoo mi-fasiqánara áqidanoo anée nánaree qiní maaqímmasee áuqidanee, sía qafee fannóo miqí qídanoo. ²¹Mi-fasiqáfa qafee áuqimarifa narí íriranannai kai maqá qumáree túri iseenoo atakúseenoo mi-maqána rainásee

akaqána qumáreenoo narí íriranannai kai ámiqirana ákara rirana áuqidanoo kafáa miná dínni ati quqáqoona rainá qumáreenoo narí íriranannai kai moo káqi dapi qafee kai áuqidanoo.

²² Ánutufa miqíkai máseeno maasá áuquqimaqánau. Maasáki akaqáusa mandá qafeera foora maasá akaqáusa áuquqimaqáseeno idáki fifándinausee qídanoo. Sía aaqee kái minára náruannoo náaru kásooqaqee miná ákiaqara náruannoo. Kísaaqasaa narí ánnoo irana rafáaqafusee mári inanoo náaru náruannoo. Miqóo narí áanóonnai faqa narí afeekannái faqa miqóo mandóosana máree maríasa kurídi nimaqáannoo. ²³ Kafáa miná dínni ámiqira qafeera foora kásooqaqee maasá miná káaqa áreenarana máreefandínausa akaqáusa áuquqisanau, miná ámuqusa maasá ubeekanóo márisa maasásaa kai miná idaaqíra moómoo aréenarafa kooroo íanifeera maasásaa nammáriara foora narí aréenarana adíannimaqánau.

²⁴ Dóo maasá dáree maríasa dóo misá kai dóo máq máridaqa sía Yuda máqannaasakiqari kaifáu, ánaamurukiqari faqa Ánutufa dáree márisa máridaqa. ²⁵ Óoqai tamummáqara fasiqa moo áuqu Qooseeaafa mifá minára maaqí qímaqoofa.

Sía qeeqá máqannaasa nárama quqásee qiní faiqi ánaasee fee qianáura. Qiní qíkooqemari máqannaasara qinée quándaki misára qiní dídimariasee qianáura.

²⁶ Akaqásara ínee sía qiní faiqi námu fee qímaria maqusakinaasa dóo qímaria maqusanaasará kai misára káqi máriara Ánutuna faiqi námu fee qifáranoo.

Dóo Qooseeaana ufa miqínnoo máridanoo.

²⁷ Isaiaafa Isaraee máqannaara maaqí qímasee ákara rinau.

Isaraee máqannaasa núkuda moómooora foora iqá máriafanoo misákinaana Ánutufa óodaa kai maréeqeenoo asumu máriranaki quqáannoo. ²⁸ Mi-
aukuanná mi-karí Ánutufa dauni dauni mandáinaina ákiaqara marasée
aiqáma maqannaasa minánnai náruannoo Ánutufa faiqi ánaaseera
kísaaqasaa nífeesida máriranasaa dóo taikéefoo qímasee aiqámausa
tautúmasee náruannoo. Minára Isaraee máqannaasa óodaa kai Ánutuna
saqárikamándainanoo óodaa kai asumu máriranaki mara quqáannoo.

²⁹ Isaiaafa kafáa Isaraee máqannaara maaqí qímasee ákara rinau.

Karaambáiqá úriqararafa sía maasá áti óodaa mara quqásainanóofau
Soodooma máqusa faqa Koomooora
máqusa faqa naanna rámaseenoofau aiqáma taikásani, dárídanoo
óodaa máfi quqásooosa qaaramoó máridaqa.

**Isaraee máqannaasa Yísunasaa faandí
óniara foo farindámaki áqu fiqau.**

³⁰ Dóo minára maasá náqi fee qianáuree. Maaná kai qianáura.
Ánaamuru máriasa sía Ánutuna áfusaa andeeqáranaki kéeqararee qídaqá

sía amaní maríasa dóo misá narí írirana Yísunasaa rusísee minánnai miná andeeqáranaki kéeqafi máridaqa. ³¹Misá miqíqa márifanoo Ánutufa rusandeesámumasee mároo fasiqanaaseesa Isaraee máqannaasaa misá Mooseena sándufakiaqa randásee mi-iriránannai Ánutuna andeeqáranaki fuanáuree qídaqa aaná sía minakí márínara sía írirai múnari mínaridaqa áaqamaki káqi rúnnambiqau. ³²Náqi fee mándee sía paqúriqau. Misá Ánutufinnai fírana nári kadáapiriranasaa kai mundínoo márídanoo sía saqárikirafa minásaa mundínoo márídanoo. Misá ánoona aana Yísunamau fímarianara qáoo qímasee Yísunara óonisaara foora níku ámaki sáamuriqau. ³³Óoqeenaa tamummaqara fasiqa ákarauqa mi-oonínara maaqí qiqau.

Qinée Ánutusa mi-oonína Sioona máqusai quqáqanaqa faiqí ánaasee mi-oonínasaa níku rupáurifaranoo. Faandí óoni miqírana qinée mi-oonína quqásaanaqa minásaa farindámaki sáamurifaranoo. Moó fannoo narí írirana minásaa rusíqainafa sía kadóoparáannoo.

Tamummáqarasa Yísunara miqímmasee óoqai ákara riqau.

10 ¹Óo qiní qíkaqaafasaaauqa Roomma máqusai máriasa. Qeeqá qímuqusa óokiqari qeeqá máqannaasa Isaraee máqannaasara Yísufinnai anirée miná asumu márírana máraaqeera firaqóo qímuqusidanoo. Qinée Pauroosa misára Ánutufinnai firaqóo innaaru qídaqa. ²Misá Ánutunara áidiranaki kéeqaranara rírafa firaqóo márifaqa qinée nínafaunaqa sía ánoona íriranamau fída Ánutunara rídaqa, káqi rúnnambidaqa. ³Misá Ánutufa faiqí maréeqeenoo narí áfusaa andeeqára oosanaki quqáranara sía írimariafaqa náriqa kai nári fíroosana náriqá kai uqéerasee mi-maú fídaqa, sía Ánutuna andeeqáranaki fímaria óosana iriséeqa sía miná ámeemaanai kéeqaidaqa.

⁴Ánutuna ásauku mundírafa Mooseena sándufamau Ánutuna andeeqáranaki amanímariana áru taikéenoo narí Yísunasaa náaqoo rusímariasa kai Ánutuna andeeqáranaki kéeqaidaqa.

Asumu márira ufa sía níanai márídanoo, daaqá márídanoo.

⁵Ánutuna andeeqára oosanaki faiqí finára maaqí qímasee Mooseefa ákara rinau. Faiqí moó fannoo ánaaqisaa fíndifunakiqari andeeqásee Mooseena sándufamau fídanoo sía moo kári áaqainafa ámiqisaa fínafa kúqinoo innaarúna asumu márírana máraannoo. ⁶⁻⁷Kafáa miná dínni ásauku mundírana saqárikiranannai asumu márirafa maaqímminoo márídanoo. Mooseefa kafáa minára maaqí qídanoo. Ínnee Mooseena sándufamau fímariasa fífau firaqóo múnari mínari maríasa innaarúnai asumu máríranaki fíraree qímariasa. Ínnee innaarunái óoruree ásauku mundíranara randásee paqúrimasee áfiqee qumu dadaaqíanifee qímariana fífau sía amanaikímari ainainara fífau kadáapirumasee máree

maríafanoo. Ásauku mundírafa dóo qumu márinoo. Ínnee fífau máqa ámeemaanai óoqu kéeqafi ásauku mundíranara paqúrimandee áfiqee múrusaifanoo mifá dadaaqianifee qímariafanoo fífau sía amanaikimari ainainara fífau kadáapiri maríafanoo. Ásauku mundírafa dóo kúqiranakiqari fíndifinoo márídanoo.

⁸Ákara fannoo maasá ínni qímannimira ufara maaqí qídanoo. Ánutuna qímannimira ufa ínni naaqá márídanoo ínni nífaurusaa márídanoo ínni nímuqusaki márídanoo. Miqímmasee Mooseefa maasá faiqí ánaasee qímannimimari úfanara Yísunasaa írirana mundíranara qídanoo.

⁹Maaqí qímasee qímannimidaqa, anée aneenná áfaurunnaí Yísufa kúqaa karaambáiqqa márídanoo fee qímasee, aneenná ámuqusa óokiqari kúqaa Ánutufa Yísuna kúqiranakinaana uqéeranau foo qímasainanoo Ánutufa narí asumu máríranaki aní mara quqáannoo.

¹⁰Maasá qeeqá qímuqusannai Ánutuna andeeqáranaki fidaqa qeeqá qífaurunnaí miná kooroo íranannai Ánutuna asumu máríranaki fidaqa.

¹¹Tamummáqarausa ufa minára maaqí qídanoo.

Ánutunasaa írirana rusírafa sía mi-rusíránarau kadóoparáannoo.

¹²Mi-ufána aiqámausara qídanoo Yuda máqanna faqa ánaamuru faqa sía rainárafa márídanoo Ánutufa aiqámausa narí áarée maríasa dadaaqírafa márídanoo. Aiqámausa amana amana kái Ánutufa narí áarée maríasa firaqóo naundurá márírana ámiqi ámiqimánnimaqáannoo.

¹³Tamummáqara fasiqa ákarakinaafa minára maaqí qídanoo.

Aiqámausa karaambáiqqa dadaaqianifeera áarémariasa misá Ánutuna asumu máríranaki fífáranoo.

¹⁴Náqimásee faiqí ánaasee karaambáiqara sía írirana minásaa rusímarinausa áareefaree sía amana áareefaranoo. Sía karaambáiqara írimariasa náqimánde fee írirana minásaa rusífaree. Moó fannoo óonu qímanniminaqa írifaranoo sía óonuree qímannimifaqa sía írifaranoo. ¹⁵Náqi fee máseenoo fee moó fannoo óonu qímannimiannoo fee moo áfeeqáseeqa miná áti uaqéifanoo amaná óonu márídanoo qímannimiannoo. Tamummáqara fasiqa minára maaqí qímasee ákara rúmaqoofa márídanoo.

Ámiqira fasaasa ufa máree ánimariasa ánrifa ámiqirafa márídanoo.

Tamummáqara fasiqa miqí qímaqoofa márídanoo.

¹⁶⁻¹⁷Misá ámiqira fasaasa ufa míni qímannimisoofaqa sía aiqámausa írīqau akaqáusa kai írīqau. Eesaiaafa minára maaqí qímasee ákara rinau. Óo karaambáiqqa maasá qímannimira ufa yáusee írīaa, akaqáusa moodáa kai írīaa. Eesaiaafa miqí qímasoofaqa qínée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Faiqí ánaasee sía fífau káqi Yísuna saqárikidaqa, miná áufakiana náaree irisée miqóo Yísuna saqárikidaqa, Yísuna áufakiana sía fífau náaqooki kambíqaannoo, faiqí qímannimifanoo náaqooki kambíqafifaqa saqárikidaqa.

¹⁸Qinée Pauroosa minára iráidaqa Yuda máqannaasa óoqaindari sía fee Ánutuna ufa írídeeea. Eeóo kúqaa misá íríaa, ákarakinaafa misára maaqí qídanoo.

Misá úfa fannoo aiqáma maqa afaaqásasa Yuda máqannaafímaruqoo dáraaninau. Misá ufa fannoo maqá dínni dínni ati múnu ráquraminau.

¹⁹Qinée Pauroosa kafáa iráidaqa, Isaraee máqannaafí Ánutuna ufa íríqee iqau sía fee íríqau. Mooseena óoqai ákarakinaa ufa dauní qímaqimida maaqí qídanoo.

Qinée Ánutusa qumeé Isaraee máqannaasa naundurái sáikiafanaqa fífau moo máqannaasara Ánutuna ufa írídammiafoo qímasaídaqa rairai qímannimaqídaqa. Qinée Ánutusa qumeé fuki faakí qúnaqa fúrufárirá máqannaasa qiní ufa írísáifaqa qiní faiqi námu Yuda máqannaasa miná qáfamasee mi-maqannásara rairai qímasee dóo mi-rairai qiránannai nári faqa qiní úfa írifaranoo.

²⁰Mooseefa miqí qímasoofanoo Eesaiaafa áranaiqi kooroomásee mi-furufarira maqannáasa ánaamuruara maaqí qinau.

Qinée eedóo qímasaunaqa sía qiníara randéemaria fasiqa anaaseesa qiní Ánutusa paqúriqa. Sía qiní dáaree maríasa nífusaa qinée óonu kíkíqíqa.

²¹Miqí qímaseenoo Isaraee máqannaasara maaqí qinau.

Qinée faasaambáasaana ínne rafúsira rúnaqa ínnee ufa rukífeeqa káqirunna fímaria máqannaasa máridaqa rafúsiranara ruffee maríafanoo.

**Ánutufa Isaraee máqannaafí asumu máriaqeera
akaqáusa kai máraannoo.**

11 ¹⁻²Qinée Pauroosa kafáa Isaraee máqannaafí iráidaqa, kúqaa fee Ánutufa Isaraee máqannaasara qáoo qímasee minínnisanau. Óo sía uqanna minnísanau. Qinée Pauroosa Isaraee máqannaafí faqa máridaqa qinée Abarahaamana áiku ásauku marúnausa máridaqa, qinée Yakooboona ámaaku Beesaminna áti máridaqa márunnanara Ánutufa sía narí Isaraee máqannaafí qáoo qímasee minnísanau. Óoqai óosanaraseenoo maa-maqa maaqánakina rusandeesámumandee maróosa máriaafanoo. Óoqeenaa tamummaqaraura ákarakinaana Eeriaafa Isaraee máqannaasara nífairidanoo níqidanoo afeekaikámándeefí Ánutunara innaaru qínoo qinau.

³Óo karaambáiqá Isaraee máqannaasa aní ufara minníseeqa fúrufariqa aní tamummáqara fasiqauqa kuqá náruseeqa aní aandáu tatúfira óoni qáindauqa rapéepamma áqíqa. Qinée Eeriaasa qeeqáraa kai aní ufamáu fímarunaqa misá minára írísée qiní faqa kuqá dáriraree qímariafaqa aní qímamidaqa.

⁴Eeriaafa miqí qímasoofanoo Ánutufa qímaminoo qinau,
Óo sía aneennára kai qiní ufamáu fímarianafa máríananoo. Qinée qísauku
dínni taikásee dínni óonu qaaraqánda tauséenna fasiqa anaasee
moómoosa uqanna útaaqamáqaunaua márídaqa sía únna Ánutuna
Baaranara innaaru qímariasa qiníara kai innaaru qímariasa márídaqa.

⁵Eeriaana áukuana miqínoo márínau maqee áukuana Isaraee
máqannaasaki miqímminoo márídanoo, Ánutufa misákinaana akaqáusa
útaaqamásoofanoo narí ámuqusiranannai útaaqamásoosa márídaqa.

⁶Minamúsa Ánutufa sía misá nírana márirana óosana qáfamasee ámiqira
fee qímasee útaaqamannimaqanau, narí ámuqusiranannai kai misá
útaaqamánnimaqanau. Ánutufa faiqí útaaqamánnimaqara oosana fannoo
misá nímariana misá máriranasa múndinoo márinoofau sía ánoona
ámuqusiranasa múndinoo márini, minásaa kai mundínoo márídanoo.

⁷Isaraee máqannaasara nánee fee qianáuree, maaqí qianáura, Isaraee
máqannaasakinaana akaqáusa Ánutufa útaaqamánnimaqáqoosa kai
Ánutufa náaroo úfana irisée mifínnai fiqau. Aiqáma tia náaqooki
óoni ititárausa márídaqa sía nári randée marú aanna paqúriqau.

⁸Tamummáqara fásiqausa misára maaqí qiqau.

Ánutufa nímuqusaki faqa nitikúraki faqa ummaararána
nimisoofaqa mi-kamúqooqari aunduarídaqa kudoosaápaida
márídaqa nifu qáfaida sía qáfaidaqa, náaqooki faqa sía íridanoo.

⁹Dafidifa faqa maaqí qímasee misára ákara rinau.

Misá qoomáqa sakasée óoqu marififanoo namuqáa aniréeqa misá
ititáannoo. Misá miqóo kurídiqa nári mandáinaina ákiaqara
máreefara. ¹⁰Misá sía qáfaaqee qímasee Ánutufa misá nífusaa
ititáannoo. Nári ummaara fannoo aiqáma kari nári nitaufakaqaa
márraika kai ídanoo nitaufaka saaeémmينوو márídanoo.

Miqímasee Dafidifa misára ákararinau.

¹¹Qinée Pauroosa Isaraee máqannaara maaqí qímasee iráidaqa, Yuda
máqannaasa Yísunasa farindámaki sáamuriqa kurídiranaki taikáranaki áqufiqee
iqau. Sía uqanna miqíqau. Isaraee máqannaá áaqoonara Ánutuna asumu márirafa
ánaamurusaa áqufinau, Yuda máqannaasa ánaamuruara rairaiqiaqéera miqínau.

¹²Yuda máqannaasa áaqaranara Ánutuna firaa amiqi amiqirana ánaamuru
aiqáma maqa afaaqasása máríasaa níminau. Yuda máqannaasasáaqaraana
ánaamuru ámiqi ámiqirana máraqau, kásooqaqee taikára áukuana Yuda
máqannaasa Ánutufa aiqáma maréeqeenoo ánaamuru nímunaa ákiaqara firaa
amiqi amiqiranaki úriqararanaki Yuda máqannaasa quqáannoo.

**Ánutufa Isaraee máqannaasa minníseenoo
ánaamuru aniréeqa Ánutuna áqoondikiqau.**

¹³Qinée Pauroosa Yuda máqannaara ínni qímannimiseeqa kafáa
maqee ínniara ánaamuru qímannimidaqa, Ánutufa ánaamuru

qímannimiranara diqiqoosá máriðaqa ínniki aináinímarúnnanara asasíðaqa. ¹⁴Ánaamuru qímannimí marúnaqa Yuda máqanna ínniara Ánutuna ufara íridammiafoo qímasee rairai qímasee misá faqa irisée írirana mi-ufánasaa rusíaqeera asasíðaqa. ¹⁵Yuda máqannaasa Ánutufa minínnísoofaqa ánaamuru anirée Ánutuna áqoondikiqau. Kásooqaqee Ánutufa quándaki Yuda máqanna kafáa máriañaqa kúqiranakiqari fíndiffara foora ifáranoo.

¹⁶Maasá Yuda máqannaasa Ánutuna ámira ainainara maaqí qíðaqa. Ínnee féemu adíana kai ráqeeqee Ánutuna ámifanoo mi-feemúfa aiqáma mináindikakaimminóo máriannoo, kafáa ínnee saqári óosana ámifanoo mi-saqarífa mináindikai máriannoo. ¹⁷⁻¹⁸Dóo qinée mi-íriranamaú fíðaqa minára maaqí qíðaqa. Oorifa saqari asumu sáunara foora máridanoo. Asumu saqari ámmuqu akaqáfa raqánoo márifanoo káasau oorifa saqari ásaana ráqeeqee minakína míni ookáamandee ummaqúsainanoo minakqari kambíqaannoo. Ínnee ánaamuruara káasau oorifara foora máriafanoo. Yuda máqannaasa oorifa saqari asumu óosana máridaqa. Ánutufa ínni ánaamuru máriasa káasau oorifa ásaanara foora asumu oorifa minakí ookáamasai fanoo kambíqafifaqa ínnee maqee Yuda máqanna akaqáusa faqa misáindi óosana ámiqi ámiqiranasaaqaraana animáree máriafanoo. Ínnee ánaamuru máriasa asumu oorifa ámmuqu raqáranaki ínnee ookáairausa máriafanoo, sía misára raqára ásaanara fíðiaqaa iaqa. Ínnee náqimaseeqee nóori uqéraseeqa ínneeqara ámiqirausee qídee ínnee ámmuqu máriafanoo, sía ámmuqu fannoo saqári óosana poodúqaidanoo, óosana fannoo ámmuqu poondúqaidanoo, minára sía ínnee óosana máriasara Yuda máqannaasara fíðiaqaa iaqa.

¹⁹Ínnee minára irisée maaqí qifáranoo Ánutufa maasá ánaamuara iriséeno asumu saqari ámmuqu raqáfufanoo maasára kai íridanoo fee qifáranoo. ²⁰Qinée Pauroosa minára maaqí qíðaqa Ínnee dóo kúqaa qiafanóo, Ánutufa Isaraee máqanna sía írirana miná ufasáa rusímarufanoo aadána ásaanara foora ráqanau, ínnee írirana miná ufasáa rusímarunara ínni maréeqee minakí ookáa inau. Ínnee minára irisée sía nóori uqéeraaqa, rufíaaqa.

²¹Ánutufa mi-saqarína naríndi Yuda máqannaasara sía ámuqusinau sía Yísunara irisoona káqi ateevánau ínnee faqa rufíaaqa káqinni faqa ateekáannoo, káasaummia. ²²Maanára ámiqimasee íria sía aunúqa Ánutufa narí qaara oosana maaqímminoo máridanoo miná dínni káaqa faiqí anaaseera ámuqsirafa máridanoo kafáa miná dínni mandá ainainara áanoo irafa máridanoo. Mifá mandáinainaki sáamurimariasara áanoo irafa kai máridanoo, ínnee káqi miná áfaariranaki maqee maqee fímarifanoo mifá ínni nífaumáseenoo ámiqi ámiqiannoo, minnísai fanoo ínni faqa Yuda máqannaara foora aadána asaanara foora ínni raudá áqusaannoo. ²³Yuda máqannaasa náriqa dapi nírana minnísee quándaki

kafáa aniráifanoo Ánutufa misá qumáree nári nímaaqaaki kafáa ookáa íannoo, Ánutufa miná faqa amanaikámiannoo.

²⁴ Asumu saqari ásaana ateekásee narí ámaaqaakina ookáamandainanoo dauní ururáannoo, mi-oosanáfa sía kadáapirirafa máridanoo. Kásau saqari ásaana ateekásee asumu máraqa nua oosanaki ookáa ínanoo sía dauní dauni kambíqaannoo kadáapiruannoo. Minára irisée Ánutufa Yuda máqannaasa oorifa sáqari ásaanara foora raqáqa máriasa amana maréeqee narí ámaaqaakina kaifáa ookáa ínoo sía kadáapiruannoo. Ínnee ánaamuru máriasa kásau oorifa sáqariara foora máriafanoo asumu saqarikína ínnee ookáamaqaifaqa máriafanoo. Ínnee sía Ánutufa kafáa Yuda máqannaasa ookáa íanínanara sía amaneé qiaqa, dóo Ánutufa amaná sía kadáapi máridanoo, káqimma ookáa íannoo.

**Ánutufa ánaamuru náree marasée miqóo Yuda
máqannaasa naundurá quandáannoo.**

²⁵ Óo qiní qíkaqaafasaaquqa moo kúkeeqara ufa ínniara íriaqera qímannimianauna, ínnee maa-ufána iriséeqa ínneeqa nóori uqéerarana mara maqáruseeqa miqóoqari reendeenámamdee márifaranoo. Mi-anoona ufáfa maaqímmínoo máridanoo. Isarae máqannaasa náaqooki óoni ititárafa sía náaruara miqínoo máriannoo. Ánutufa qinoo ánaamuru márinausakiqari qinée qeeqá qáfanausa misá kái Yísufinnai írirana ubeekáifaqa Yuda máqannaasa náaqooki óoni ititárana tatúsaanaqa misá faqa ánifaranoo. ²⁶ Maaqímmasee aiqáma Isarae máqannaasa Ánutuna asumu márirana máreefaranoo. Tamummáqara fasiqauqa maa-ufamaú máreefaranoo.

Asumu máree márifa Sioona máqusai moo áuqu Yeerusaree mi-maqusánaindari anirée asumu márirana nímiannoo. Mifá Yakooboona áiku ásauku miná átiuqa máriasa mandáinaina aiqáma rukánnisaannoo.

²⁷ Mi-karí qinée Ánutusa Yuda máqannaasa áaqarana ákiaqara mara áqunniseeqa qinée Ánutusa qeeqá moodáanakikirafa ufa Abarahaamana faqa Isakeena faqa Yakooboona faqa ufa qáfannana mi-karí mi-ufána ánoona dóo ánoonaikiannoo.

Tamummáqarausa ufa miqínoo márinara qinée Pauroosa maaqí qídaqa.

²⁸ Yuda máqannaasa Yísuna ámiqira fasaasa ufa minnísoonara Ánutuna úfaasu namuqáa kámmiqa máridaqa. Sía fífau, ínni ánaamuru máriasara iriséeno Ánutufa miqímmá nímaqasoofaqa miqídaqa. Ánutufa Abarahaamana Isakeena Yakoobonara iriséeno, aiqáma ánaamurukinaana rusandeesámumamdee mároonara iriséeno misásaa aruakínausa misá ámiqi ámiqímmá nímaqoonara iriséeno Isarae máqannaasara qiní qíqoondi féé qídanoo. ²⁹ Ánutufa narí rusandeesámumasee máree maríasara faqa narí ámiqi ámiqimma

nímaqée maríasara faqa sía qaara iriranaikídanoo andeeqáidanoo sía káaqa Isaraee máqanna namuqáakino, úfaasu kai.

³⁰Ínnee ánaamuru márusa óoqai ufa rukíee marúsa máriafanoo dóo maqee Yuda máqannaasa ufa rukíoonara faqa ínnee miná ufa írúnara Ánutuna nífauarana máree maríasa máriafanoo. ³¹Miqí kaimmásee ínnee ánaamuru Ánutuna nífauarana máree máriafanoo Yuda máqannaasa faqa Ánutuna nífauarana máraaqeera ufa rukíaranaki quqásoofaqa máriafanoo. ³²Ánutufa aiqáma maqannaasa narí nífaudara óosana uqannífiqaanifeera aiqáma maqannaasa ufa rukíarana ámeemaanai mara quqásoofaqa Ánutuna nífauarana oosana qáfaaqeera.

Pauroofa Ánutuna amooqu úfafa.

³³Óo Ánutuna írirafa aináina fáifa firaaqóo máridanoo. Miná írirafa faqa áuqarafa faqa firaaqóo farúmmara foorá meemái unaurínoo máridanoo. Miná naamúaqira ufa óosana yáfee miná írriannoo fee, sía amanaikídaqa. Miná nírana yáfee írriannoo fee. ³⁴Tamummáqara fasiqauqa minára maaqí qiqau.

Yáfee karaambáiqá írirana fáasai írriannoo fee yáfee fuki faakí íannoo fee.

³⁵Yáfee moo áinainara qufíqeenoo qímianifee qímasee ámiannoo fee. Sía moó fannoo amanaikíannoo.

Dóo tamummáqara fasiqa ufa miqímminoo máridanoo qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa.

³⁶Náqimásee moó fannoo Ánutuna moo áinaina ámiannoo fee narí kai aiqáma ainaina áuqufa mináindi kai máridanoo. Aiqáma ainaina minásaa qaraafa kai afeekaikinoo máridanoo. Aiqáma aréenarafa náaru náaru Ánutunaindi kai máriannoo. Kúqaa.

Pauroofa andeeqásee nírana máriranara naamúaqinau.

12 ¹Óo qiní qíkaqaafasaauqa, Ánutufa ínriara ámuqusirana faqa ámiqi ámiqirana faqa firaaqóo márinara afeekaikámandee qeeqá qímuqusa óokiqari ínri qímannimidaqa ínnee ínneeqa márirana nipata aandáú tatúfiranara foorá Ánutuna ámiaqa, Ánutuna ufamáu fidaqa miná áidira ainaina andeeqásee márirana miná miná ámiaqa. Miqíqa ínriqa Ánutunara innaaru qírafa amooqírafa ánoonaianni. ²Minára irisée maaqímmiaqa sía maa-maqa maaqánasaa máriasa naanna raaqa. Ínnee eedóo qífanoo Ánutufa ínri nitikúra ámiqimmasee firaaqóo quandánniseenoo naunduráki nírana faqa quandánnisaannoo. Ínnee miqímmaseeqa Ánutuna írirana faqa Ánutuna áidirana faqa ámiqirane qímariana faqa idaaqíranee qímariana faqa ámiqimandee írifaranoo.

³Qinée Pauroosa Ánutufa áfaarida nímmari ainainara irisée maaqí qídaqa. Ínnee sía ínneeqara ámiqirausee qímasee firaaqóo ínneeqa

nimooqiaqa ínnée andeeqásee reendeénamaseeqa ínneeqa nimana kái írirana íriaqa. Aiqámausa náriara qídaqa Ánutufa faiqí ánaasee dadaaqíra nímirana irisée miná amana kái náriqa kai íriaqa, sía nóori uqéerasee ínneeqara firaaqóo írirana faqaasee qiaqa.

⁴Maasá qipata moómoo ati ootúpanoo máridanoo. Mi-ootupara atísa náadu náadu ainaina quqée maríasa máridaqa. ⁵Maasá miqírausa máridaqa ásauku mundíranasaa ootúpaqa márúnausa moómoosa náadu náadu nipata átiara foora máriasa moodáa qipatará foora máfiqa Yísunaindi máridaqa narísaa narísaa atooáqa máridaqa narísaa narísaa mundíqa máriaqera.

⁶Minára maasá aiqámausa irisée naríara naríara áadu áadu akoofásaiki márinna ainaina marasée minánnai Ánutufa nímuna akoofásaikirana amana kai minánnai kai aiqámausa narí dadaaqí narí dadaaqíqa. Anée Ánutunaindaraa ufa irisée faiqí ánaasee ufa qímannimí maríanafa máridana, Ánutufa narí saqárikirana ámuna miná amana kái qímannimia. ⁷Anée dadaaqímarianafa akoofása máridana dóo misá dadaaqía. Anée ufa akoofása máridana dóo miná áti qímannimia. ⁸Anée reendeenámandee fuki faakí qírana akoofása máridana dóo miqímmia. Faiqí ánaasee moó fannoo narí akaqá nímira ainaina akaqáusa rainá nímidanoo sía ákoo akaa ída nímia, óori ináa ináa ida nímia. Anée faiqí ánaasee rakísi márínafa máridana anée faqa éeraaramasee aináinia. Faiqí ánaaseera qimudáoo qímasee dadaaqí maríasa sía níkoo níkaa mándeeqa miqía, asasammándee óori ináa ináa idána dadaaqíqa.

⁹Ínniki naríara naríara nímuqusirafa ínniqa nímuqusannai kai naríara naríara nímuqusiaqa. Ínnée aiqáma mandá máriranara fídiaqamasee ámiqíra máriraná kai rakisisimmá qumáraaqa.

¹⁰Ínnée aiqáma ásauku mundírana mandaaqáqa máriasa minára irisée naríara naríara qíkaqaafasaa fee qímasee naríara naríara nifaaqasáa aqoondiára foora naríara naríara andeeqásee rídaqa asasiaqa. Ínneeqa niqoónnanara maasá úriqararane qímasee maqee maqee miná áuqu kooroo qía.

¹¹Ínnée ínneeqa óosana óosana aináiniranaki máridaqa nímudaanai qímaseeqa kadaápiruaqa sía kudoosaápaaqa. Ínniqa nímuqusaki karaambáiqara nídirafa qumbiqánoo márínaqa miná aináinammídee qídaqa asasamándee mi-kadaapína ríqa fuaqa.

¹²Ínnée Yísufa qúmuanínnanara áfeesidaqa asasídaqa kai máriaqa, maqee mária kadaápirira ummaarafa rafáaqafinaqa naundurá asooámásee kásooqaqee ubiqáfiqa reendeenámasee káqi kai minakí fuaqa, maqee maqee ínnée aiqámausara faqa aiqáma ainainara faqa innaaru qímannisaaqa.

¹³Ínnée niqoónnausa Yísuna ufa írimariasa nána ainainaree sárau ímariasa ínneeqáindi misá faqa rainásee náida nímiaqa. Sía qáfee

márinna ánaamurufa faqa aniráinana ámiqi ámiqimándeé máaqa áminanoo tootooqíranaki fúani.

¹⁴Faiqí ánaasee akaqáusa Yísuna ufasáara nárí níqifaqa ínnee quándakinaqa sía minára íriaqa ámiqi ámiqira afaaqooqá kai qímannisaaqa, sía níquraraqa ámiqi ámiqima nísaaqa.

¹⁵Faiqí ánaasee akaqáusa asasífaqa ínnee faqa dadaaqíqa asasífaqa. Faiqí ánaasee akaqáusa ummaara nárínaqa ikíraqáifaqa ínnee faqa dadaaqíqa ikíraqáifaqa.

¹⁶Aiqáma narínni narínni máridaqa moodáanaki kiqa máridaqa áqoondikidaqa máriaqa. Sía ínnee ínneeqara úriqararausee ámiqirausee qímasee nóori uqéeraqa. Káqiqa óoreeqararausee faqa áqoondi kiqa. Sía misá óoreeqararausee nóori runúsee nóori uqéeraqa.

¹⁷Moo fásíqa ánaasee fannoo aní mandáikammamaqainana sía anée miná ákiaqara miná mandáikammamaqa, aiqáma fasiqanaasee ámiqira oosanee qímariana, mi-oosanná amanamásee mi-oosana máu kai fuaqa.

¹⁸Anée aiqáma fasiqa ánaasee faqa asooáranaki kai máriaqa, misá sía amanaikífana aneennákai kafáa kafáa amanída qáfaa.

¹⁹Moó fannoo aní árinoo mandáikammamaqainana sía anée miná ákiaqara árua, Taikára áukuana Ánutuna ánnoo irafa minásaa máriannoo fee qímasee miqóo minnísaa. Tamummáqara fasiqa ákara minára maaqí qinoo máridanoo.

Karaambáiqqa maaqí qinoo qinée mandáinaina ákiaqara nímiana, aní áriafa qeeqá kai miná ákiaqara qianáura.

²⁰Kafaa moó fannoo maaqí qinoo.

Aní namuqáa fannoo árarée márinana nárana káqi ámia.

Nammáriara mifá áidinana káqi ámia. Anée miqínana aneenná ámiqira iriranannai asauríana miná áminnaranoo.

Qinée Pauroosa minára mi-tamummaqara fasiqána ufamáu fuaqéera qímannimidaqa.

²¹Faiqí ánaasee mandáinaina fannoo sía ínni rafáaqa fuani, ínneeqa ámiqira oosannai misá mandóosana rafáaqafuqa.

Aiqáma úriqararausee Ánutufa kai quqáqoosa máridaqa.

13 ¹Aiqáma kaamánauqa faqa úriqararausee faqa Ánutufa kai quqáidanoo. Sía moó fannoo narí kambíqaidanoo, Ánutufa eedóo qinára kai kambíqafi máridaqa. Minára irisée ínnee aiqámausa misá ufamáu kai fuaqa. ²Faiqí ánaasee moó fannoo kaamánauqa ufa rukíee márinafa Ánutufa quqáqai fasiqausa ufa rukíee máriafa márinnaranoo. Ánutufa quqáqoo fasiqausa ufa rukíainafa mi-fasiqáusa sáaqaraa áanóo irana aneenná kai maréeqeena aneenná áfaariki rusímariananoo.

³Mandá oosana máree maríasa kai kaamánna rakísirausara rufíaaqa, ámiqira oosana máreemariasa sía misára rufíaaqa. Anée kaamánna

fasiqa fee úriqarara fee misá nífusaa mána mána kai íraree fee qídanee dóo amaná andeeqára oosana marasée miqía. Miqínanoo mifá amooqíra ufa kai aní ámiannoo. ⁴Kaamánna úriqararafa Ánutuna saikíra fasiqa máridanoo aní ámiqimmásee márianneera aináinidanoo, anée mandá oosana máreenana minára rufíaa miná ákiaqara aní árirasamu dóo ásaukuki uaqéidanoo. Mifá mandóosana máree maríasasaa Ánutuna áanóo irana maréeqeenoo misásaa quqéemarífa máridanoo.

⁵Ínnee minára irisée úriqararausa ufara aiqáma eedóo eedóo kai qiaqa, sía Ánutuna áanóo iranara kai iriséeqa eedóo qiaqa, aneenná áakiranara andeeqánoo márifaqee qímasee eedóo qiaqa.

⁶Kaamánna fasiqauqee kansóorauqee úriqararausee, misá aiqáma Ánutuna aináiniranaki máridaqa faiqí ánaasee andeeqánnisaida máridaqa minára ínneeqa takísa munnimma nímirana eedóo qímasee nímiaqa, minánnoo aináinidammia. ⁷Ínneeqa takísa munnimma aiqáma áquaqa, káqikaa takísa kansóra takísa faqa kaamánna firaa takísa faqa áquaqa, aiqáma úriqararausara ámiqira fasiqee qímasee misá nóorinni rufíaa rufíaaq ídaqa fuaqa.

Naríara naríara ámiqira oosana kai máraaqee qírufa.

⁸Sía moóna ummaara ámeemaanai kéeqana mária aufadáranaki kai mária. Moodáa ummaara ámeemaanaki kai kéeqaqa máriaqa. Naríara naríara nídimárinaqa mi-moodaa ummaaránaki kai kéeqaqa máriaqa. Faiqí ánaasee moó fannoo narí aqoónna fasiqanaaseera ámuqusinanoo Mooseena sándufa dóo qumáreenoo mi-sandufána ánoona paqúrinoo kooroo ídanoo.

⁹Mooseena sándufakinaafa akaqáfa maaqímminoo máridanoo.

Sía faiqí ánaasee narí úmmuari narí úmmuariaqa.

Faiqí faqa ánaasee faqa faiqi faqa sía kuqánnaruqa misá fidíka sía ruqíaaqa.

Sía narí aináina narí aináina úmmuariaqa.

Sía mooná aináinara ámuqusinana márara áaqoo íria. Mi-sandufáusa faqa akaqá sándufauqa faqa moodáa ufa fannoo mi-sandufáusa aiqáma rafáaqafinoo máridanoo mi-moodaa ufáfa maaqímminoo máridanoo.

Anée aneennára ámuqusi márianandee máseenana mi-amuqusiráfa kai aqoónnanara ámuqusiani. Mi-ufáfa aiqáma sándufa aruséeno mifá ánoonaikidanoo. ¹⁰Faiqí ánaasee moó fannoo aqoónna fasiqa anaaseera ámuqusi marínafa náqimáseenoo moóna mandáikammamaqáannoo fee, sía miqíannoo. Minára qinée qíqa, aqoónnanara ámuqusi marífa aiqáma Mooseena sándufamau fímarífa máridanoo.

¹¹Ínnee mi-fasiqána aanna raaqa. Dóo maa-aukuanná iqáqara áukuana máridanoo faiqáranakiqari fíndífira aukuana dóo ani máridanoo. Óoqai ínnee ínneeqa írirana Yísuna ufasáa rusísoofa dóo áni ániifanoo dóo

ínneeqa asumu mārira aukwana dóo adeedí ramásee ani mārídanoo. Minára faiqáranakiqari fíndi fira aukwane qídaqa.

¹²Dóo asukuna taikárarídanoo, iqáqarafa qúsasaa ániannoo, maasá asukunakí nímariafanna manda oosanna oosanna máfi taikáseeqa fáasaana ámiqira oosana ámiqira mārirana durú feefara foora indáamma qumaráaqa. ¹³Maasá fáasaanasaa nídara foora aiqámausa nífusaa andeeqárausaikakai mámbi máriaqa. Sía mandáinaina máraani qímasee moodáanaki suqúqa. Sía nammári námasee fúrufariaqa, sía faiqí faqa ánaasee faqa narínni narínni úmmuariaqa. Faiqí faqa ánaasee faqa sía narí áfaqa narí áfaqa kooroo iaqa. Sía rakúqa, sía naríara naríara rairai qiaqa. ¹⁴Ínnee ínneeqa faiqí faiqi mandá íriranamau fídaqa fanandímariana miníseeqa mi-aanáusa óonu ititée ani ititeemmá átukaraseeqa quándaki Ánutuna ásauku mundírafa Yísufa maasá karaambáiqá miná andeeqáranaki fímariana miná qumáreeqa mi-duru saamúnannai maasá faiqí faiqi mandá mārirana mandá nírana faqa rákuqa.

Únna Ánutunara dúfi dúfi qímaria nárana ufafa.

14 ¹Qinée Pauroosa Roomma máqusanaasa Yísuna ufa írimariasa qímannimidaqa. Ínnikina óosana óosana fasiqa ánaasee máriafanoo. Akaqáusa afeekaikámásee Yísuna mandaaqáqa máridaqa írirana minásaa kai mundúsee fímariasa máridaqa, akaqáusa írifa sía Yísunasaa mapukímariasa mi-fasiqáusa írifa órudupiraua máridaqa. Ínnee sía ámiqira írirana faqaasa kai mara máree ínni suqíranaki quqáaqa írirana órudupiraua faqa maréeqee káqi moodáanaki quqáaqa. Sía misá moo íriranara rairaiqiaqéera maréeqee quqáaqa. Misá faqa Yísuna ufa írimariasa máriafaqa káqi quqánnisáaqa.

(Óoqai Pauroofa máru aukwana aandáu aruséeqa únna Ánutunara túmunnai áuqira afaannara dúfi dúfi qímaseeqa makéetimariqu. Yísuna ufa írimarusa námasaifanoo únna Ánutuna marauna kafáa dáakuandoo qímasee ruffeemariqu.)

²Faiqí moó fannoo narí írirannai sía minára íridanoo kai aiqáma nárana aandau náidanoo, sía Ánutuna ufa rukáida miqídanoo. Faiqí moó fannoo írirana órudupirafa aandáu námasee qeeqá írirana kurídanoo qímasee nárana kai náidanoo. ³Ínnikina aiqáma aandau nárana néemariifa sía quándaki aandáu sía náinnanara fídiqaamásee qinée qeeqáraa ani úriqararusee sía qía, Kafáa aandáu sía náinnafa sía quándaki káqi néemarinara qáoo qímannisaaqa.

⁴Ínnee aiqámausa Yísuna aináinimariasa máriafanoo. Ínnee náqi fee mándee moo fásiqa aináinirana áqifaree. Mi-fasiqáfa moó fásiqa Yísuna aináinirafa mārídanoo, miná úriqararafa kai miná óosana irisée mara uqéreeqee narí andeeqárana amanakái kikíqammaisáannoo karaambáiqá fannoo amana miná dadaaqínanoo ánoonaikiannoo.

⁵Faiqí moó fannoo moo fáasaanara úriqarara faasaanee qídanoo. Faiqí moó fannoo aiqáma faasaanara amanamana kái fee qídanoo. Aiqámausa náadu náadu nári írirana mapukúsee irisée dóo mi-maú fuaqa. ⁶Moó fannoo moo fáasaanara úriqarara faasaanee qímarifa karaambáiqu áuqu uqéeraidanoo miqí qídanoo. Moó fannoo aiqáma aandáu nárana néemarifa karaambáiqu áuqu uqéeraidee qídanoo miqídanoo, Ánutunara dúfi dúfi qídee qída néemarifa miqídanoo. Akaqá ainaina sía néemari fasiqafa mifá faqa minánnai Ánutuna áuqu uqéeraidee qídanoo miqídanoo, Ánutunara dúfi dúfi qída sía néemarifa miqídanoo.

⁷⁻⁸Maasá qeeqá máriranaki márídaqa sía qeeqá qeeqá rakísida márídaqa, maasá kúqirana faqa sía qeeqá rakísidaqa karaambáiqu fannoo kai rakísidanoo, maasá káqi márídaqa karaambáiqu aináiniranaki márídaqa maasá kúqiqua karaambáiquaindi márídaqa mifínnai fídaqa. Dóo qinée minára kooroo ídaqa maasá káqi márídee kúqídee karaambáiquaindi márídaqa. ⁹Ásauku mundírafa kúqiraua faqa káqi maríasa faqa karaambáiqu máríanifeera auníriranasaa kúqinoo minakíqari fíndifinau. ¹⁰Qinée Pauroosa minára irisée iráidaqa. Anée yáfee márídane qoónnana óosana qáfamaseenee áqinane. Anée yáfee márídane qoónnanara ákooqaidanoo fee. Maasá aiqámausa Ánutuna áfusaa kíkíqammafuananoo mifá maasá óosana qáfammaseenoo rainá qimaqaannoo, minára sía qoónnana aqísée ákooqaani, anée uréeqarafa máríananoo.

¹¹Óoqeenaa tamummaqara fasiqausa minára maaqí qídaqa.

Ánutufa qinau. Qinée káqi márira Ánutusa úriqararaua márunnanara qiní ufa ámiqimasee íriaqa. Aiqámausa qiní dóorisaa nóorindari áqufiqua qimooqifáranoo. Aiqámausa qiníara Ánutu fee qifáranoo.

¹²Dóo qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Maasá aiqámausa qeeqá nírana, márirana, qírana Ánutuna áfusaa kooroo íanáura. Minára íridaqa qoónnanara íreeda kai qiaqa.

**Aní ákaqaafasaa fannoo anée ímarianna ainainasaa
farindámaki sáamuruandoo qía.**

¹³Naríara naríara íreeda kai márída sía múnuqi míniqui qídaqa sía áaqara ufa naríara naríara qiaqa, sía maasá miqíqaa, maaqíqaa, maasá Yísuna ufa írimarunausakina márídaqa moo áinaina máraananoo qiní qiqoónafa qíqafamaseenoo dóo narí faqa máreenoo áaqaranaki áqufinaqa dóo qinée mi-ainainnára sía máraanaura rufíaanaura. ¹⁴Qinée Pauroosa Karaambáiqu Yísunasaa atooáqa marúnnanannai aiqáma naranara ánu kara fee kai qímasee náidaqa. Faiqí ánaasee moó fannoo moo áinainara sía ánu kara fee qínafa miná ámuqusakinaafa mi-ainainnára rufíaanoo.

15-16 Anée moo nárana ámiqira nárane qímasee námasainanoo aní ákaqaafasaa aní qáfamaseenoo mifá faqa néenoo minásaa farindámakinoo moo mándainainaki áqufinana anée miná afaasuaa qíananoo mifá mandáinaina numooki áqufinoo. Anée miqínana sía aneenná ákaqaafasaa ámuqusinana dadaaqíananoo. Ásauku mundírafa ákaqaafasaa minára faqa kúqinanoo anée nánaree fífau ámiqira nárana néemarianannoo mandóosanaki quqéenane. Anée miqínaqa faiqí ánaasee aní óosana óosana naranara káqi nifaaqa quqásee neefándinnanara mandóosane qifáranoo.

17-18 Ánutuna quqúsaki máriasa maasá nírana márirana sía nárana nammárisaafau mundínoo máridanoofau. Ánutuna náaquqara maraquana nímimari ainainausa andeeqáranana faqa asooáranana faqa asásirana faqa minamúsasaa maasá márirana nírana mundínoo máridanoo. Faiqí ánaasee moó fannoo ásauku mundírana aináinidanoo narí ákaqaafasaaquqara ámuqusimarifanoo dadaaqínoo rakísinanoo Ánutuna amooqírafa faqa faiqí faiqí eedóo qíranana faqa máraannoo.

19 Maasá minára irisée Yísuna áiku ásaukuki nídaqqa maasáki asooáranana faqa narí áfeekaikí narí áfeekaikíqa Ánutuna ufamáu fuaqée qímasee mi-maú fuaqa. 20 Ánutufa maasá moómoosa Yísuna moodáanaki quqáqoofaqa maasá sía miná kurídiqa fúrufariaqa. Aiqáma nárana amana née máriafa máridanoo maasá moo ámiqira nárana námasaananoo maasá qíkaqaafasaa moó fannoo qíqafamasee quándaki áaqaranaki áqufinanoo maasá mi-naranná náunnanara áaqarafa máridanoo fee qianáura.

21 Andeeqásee nímariaanafa maaqímminoo máridanoo akaqá nárana nammári fee námasaananoo qiní qíkaqaafasaa moó fannoo fee qiní qíqafamaseenoo minásaa áiku ámakinanoo kurídiranaki áqufuandoora mi-narana nammárina nárana rufíaanaura. Nána ainainasaa fee qiní qíkaqaafasaa áiku ámaki kurídiranaki áqufuannoo fee qímasee mi-ainainára rufíaanaura.

22 Anínna írirafa nárana nammáriara sía faiqí ánaaseeki kooroománde minásaa áanóo irafa raiqárafa kambíqaani Ánutusandiri kái kukéeqasee íriaqa. Faiqí moó fannoo nárana nammári nainára miná áakirafa sía qáo qínafa mifá ámiqira fasiqa asásiranaki máriannoo. 23 Kafáa mi-fasiqáfa moo áinaina námaseenoo óonumafí íridanoo Ánutufa minára andeeqéefoo qíannoo fee sía andeeqéefoo qíannoo fee qímasee qaara aundura írirafa mi-fasiqáfa mi-narana nammárina námasainnanara Ánutufa áaqee foo qíannoo, sía Yísuna saqárikiranara irisée néenoo írirana fúrufaramánde néenoo, miqínnanara Ánutufa áaqeenoo fee qíannoo. Maasá moo áinainana andeeqára fee máriannoo fee áaqara fee máriannoo qímasee qaara daundura irisée káqi óonu qumárainafa áaqarafa máridanoo.

Sía aneenná áidiramau fúa.

15 1 Maasá Yísuna saqárikiranaki afeekaikí maríasa quándaki uréeqarasa qumaara dínni ati dadaaqí akumáraa, sía maasá

qeeqá dídiranamau kai fúa. ²Maasá náadu náadu qeeqá qíkaqaafasaa narí Yísuna saqárikirana dadaaqíanano afeekaíkiani. Sía aneennára íria, aneenná ákaqaafasaa ámiqí ámiqianifeera minára irisée dadaaqía. ³Ásauku mundírafa rirímma, sía narí ádiramau fínoo, narí ákoona Ánutuna ádiramau fínoo tamummáqara fasiqa minára maaqí qímasee ákara rinau.

Faiqí ánaasee Ánutuna áqira ufa mandúfa qímarifa qinísaa áqufínoo.

Tamummáqara fasiqa mi-ufána qímasee ákara rinau.

⁴Aiqáma tamummaqara fasiqauqa ákarakinaa ufa sía fífau ákara ríqau maasá naamúaqídee qímasee ákara ríqau, maasá mi-akaránakinaa ufa dadaaqídaqa fuki faakí qírana faqa ubiqáfi márirana faqa marasée miqandánnai Yísunara asasammásee áfeesirana máraaqeera ákara ríqau. ⁵⁻⁶Ánutufa ubiqáfi márirana ákoofa faqa dadaaqíra fuki faakí qírana ákoofa faqa máridanoo. Miqí mári Ánutufa ínni dadaaqínaqa ínnée ásauku mundírana Yísuna aanna rámaseeqa ínnikina sía áanóo irafa máriannoo moodáa irirafa máriannoo. Moodáa irirafa ínnikina márinaqa aiqámausa moodáa ufa kai qímasee ásauku mundírana maasá karaambáiqá Yísuna ákoona Ánutuna amooqiaqa.

Ánaamuru misá Isaraee máqanna faqa Ánutunara dúfi dúfi qifáranoo.

⁷⁻⁹Ásauku mundírafa ínni qumáronara irisée ínnée naríara naríara áqoondikifaqa faiqí ánaasee ínni níndafamásee ámiqira oosana máraidammiafoo qímaseeqa ínni Ánutuna amooqiaqéera. Ánutufa narí qímaqoo ufamáu fúanifée qímasee ásauku mundírafa Yuda máqanna mara fírira faiqíara foora aináinammánnimaqara faiqi kámambinoo márinau. Ánutufa Abarahaamana áiku ásauku faqa qíma afeekaikámmasoonara kambíqaanifeera qímasoofanoo ásauku mundírafa Yuda máqannaasa aináinammánnimaqara faiqi kámambinai. Ánaamuru máriasa aniréeqa Ánutufa misára ámuqusufanoo nífauaranara faqa Ánutuna áuqu uqéerasee amooqiaqéera ásauku mundírafa minára faqa Yuda máqannaasa aináinammánnimaqara faiqi kinai. Tamummáqaraua ákarakinaana minára maaqí qinai.

Qinée ánaamuru namufaqa máridaqa misá sáimbaqa aníara dúfi dúfi qianáura.

Miqóoqari ánaqu uqéeraseeqa idí ráida aní amooqianáura.

¹⁰Tamummáqaraua ákarakinaafa moó maaqí qídanoo.

Ínnée ánaamuru máriasa Ánutufa útaaqa nimaqee máriasa Yuda máqannaasa sáimbaqa dúfi dúfi qímasee asasíaqa.

¹¹Moo támummáqarafa maaqí qinai.

Aiqáma ánaamuru máriasa karaambáiqá amooqiaqa.

Aiqáma maqannaasa firaaqóo miná amooqiaqa.

¹²Kafáa moo támummaqarafa maaqí qinai.

Yeeseena átiki moó kambíqaannoo, mifá fíndifinoo ánaamuru rakísiannoo, misá quándaki nári írirana minakí rusifaranoo.

Tamummaqarausa úfa Yísunara miqímmiqau.

¹³ Ánutufa maasá innaarúnaira áfeesirana óosanafaqaafa márídanoo, mifá kai ínnée miná saqárikiranannai aiqáma asasírana faqa asooárana faqa ínnikina qumbiqannimaqaannoo, Ánutuna náaquqara andeeqara maraquana afeeka fannoo ínni dadaaqínanoo innaarúnaira asasammásee áfeesirafa mi-asasiráfa qumbiqéenoo téeqiannoo.

**Pauroofa afeeka ufa Roomma máqannaasa
ákara rúmannimaqoonara qinau.**

¹⁴ Óo qiní qíkaqaafasauqa qinée Pauroosa ínni Roomma máqusai máriasara qídaqa. Qinée ínniara ámiqirafa faqa írirana faqa qumbiqárasee qídaqa ínnée Roomma máqusanaasa ámiqira írirana narí uqafíqee narí uqafíqee qímariasa amana máriafanoo.

¹⁵ Ínnée miqí márifaqa qinée maa-pasánakina sía reendeenámandee ínni náaqoo áuqeeqa óosana oosana ainainara ínni náaqoo firaqóo áuqeeqa. ¹⁶ Ánutufa ámiqira ainainirana qiní qíminau. Qinée ásauku mundírana Yísuna saikáki quqáqisáifaqa márídaqa ánaamuru qímannimiranaki márídaqa.

(Mooseena úqíqaana maaqakina Ánutuna aanáiqikira fasiqauqa sipsípa ánaaqi ámiqiraná kai faiqí ánaaseendi mara máree míni óoninnai áuqira qaindásaa quqásee arusée aandáu tatúfirana Ánutuna suqá ámimariqau.)

Qinée ánaamuru faqa Ánutuna faqa aanáiqikirausara foora márúnnanara maa-akaránaki afeeka ufa ínni nímiqa, káqiqeesa márifaqau sía afeeka ufa qímannimini íreeda kai qímannimini ínni aanáiqikirausa márídaqara afeeka ufa qímannimidaqa. Ánutuna náaquqara andeeqara maraquana fannoo ánaamuru máriasara Ánutunaindi fee qímasee misáuqa márírana nírana Ánutuna áidirana amana kái máriaqeera minára kai Ánutunai aanáiqikirausaikidaqa márídaqa. ¹⁷ Qinée ásauku mundírana Yísunasaa moodáanaki kámambi márídaqa maqásaa mi-saikánaki márúnanoo dídimarifaqa asasídaqa. ¹⁸⁻¹⁹ Ásauku mundírafa náaquqara maraquana qímifanoo dadaaqífaqa qeeqá úfannai faqa qeeqá kadáapíranannai faqa sía faiqí máraaqaa ira ainainannái faqa mináuqannai qinée ánaamuru Ánutuna ufa qímannimariafanaqa íriqa mi-maú fídaqa, ásauku mundírafa dadaaqínára firaqóo qifaaqa quqásee afeekaikámánde qímannimiana. Qinée miqídaqa ámiqira fasaasa ufa ásauku mundíranara aiqáma ufatia qímannimiqa Yeerusaree máqusa dínni Iririkumma máqusa dínni mi-qambaana saqanná máriasa aiqámausa qímannimimaree fifainídaqa.

²⁰ Ásauku mundírana áufakiana sía írimariasa kai qímannimiqa, qeeqá ufa moóna ufa ámuuaqa rusíanoora sáina sía írimariasa kai

qímannimia, óoqai indaarú dóo qinée mi-iriramaú fídaqa. Mi-maú fídaqa tamummáqara fasiqa ufamáu fídee qídaqa. ²¹Óoqai mi-tamummaqara fasiqána ufa minára maaqí qinoo máridanoo.

Sía minára qímannimusa miná qáfeefaranoo.

Sía írusa minára náaqoo írifaranoo.

Pauroofa Roomma máqusai fíraree qímasee qímaqoo ufafa.

²²⁻²⁴Qinée Pauroosa moómoo kari ínni Roomma máqusai fuanéerunanoo óosana óosana aináinirafa rafáaqafufaqa dóo maqee maa-saqá sáika taikásee moómoo aukuaana ínnée iannai fuanée qímarunusa dóo maqee qúsasaa fírarídaqa. Qinée Sipeena máqusai fídaqa ínni Roomma máqusanaasa faqa namummáqeeqa ínni faqa asasammásee marikámmásaanaqa ínnée Sipeena máqusai fuannána qíku áuqirana dadaaqaqée qídaqa.

²⁵Ínni maqúsai fuani qúnausa dóo maqee Yeerusaree máqusai fuanáura óonureeqa óonurandee áiqareeqa ínni maqúsai fuanáuranoo. Yeerusaree máqusai óoru fídaqa miqóo Ánutuna ufa írimariasa dadaaqianáura. ²⁶Maseedoonia máqa maaqakinaasa faqa Kirisa máqa maaqakinaasa faqa Yísuna ufa írimariasa náriqa munnimma aiqámausa rúaummásaaafaqa Yeerusareenni Ánutuna ufa írimarusa ainána náranara sárauirausa mi-munnimána nímíraree qímasee qínísaa saafaqa máree óoru fírrammídaqa. ²⁷Maseedoonia máqa maaqaki máriasa faqa Kirisa máqa maaqaki máriasa faqa náriqá kai rúaummásee Yeerusaree máqusanaasa nímíraree qídaqa, sía qínéefau qiqau. Indaarú Yuda máqannaasa nári innaarúnai fíra ámiqira ufa Yísuna ufara ánaamuru náida nimisoonara mi-aikána nárinoo márina mi-aikána tatíqa maqásaa ámiqí ámiqira ainainara munnimma nímífaranoo. Ánaamuru máriasa miqíaqaana andeeqára oosana máridanoo.

²⁸Qinée maaqóoqaraasa suqúseeqa nímira munnimma máreeqa Yeerusaree máqannaasa aiqáma uqanna munnimma nimiséeqa óorurandeeqa ínni Roomma máqanna faqa qumu máridaqa asasídaqa ámiqídaqa márianaura, dóo marikíqa Sipeena máqa maaqaki óonuree misá faqa Yísunara qímannimianauranoo. ²⁹Qinée ínni Roomma máqanna iannai óonuree maa-ainainnára írídaqa. Qinée ásauku mundírana afaaqóoqa qíranasaa fídaqa miná ámiqí ámiqirana ínni nímianaura.

³⁰Óo qiní qíkaqaafasaa qinée Pauroosa afeekaikámasee ínni qímannimídaqa. Ínnée qiníara Ánutufinnai innaaru qíranannai qiní dadaaqaqa, Ínneeqa nímuqusa óokiqari afeekaikámánde qiníara innaaruqiaqa. Ínnée faqa qinée faqa ásauku mundírafa Yísufa maasá karaambáiqá minásaa atooqáfi márunausa máridaqa minára irisée qiníara innaaru qiaqa. Ánutuna náaquqara andeeqara maraquna fannoo

náriara náriara nímuqisirana maasá firaaqóo qímuna ínnee minára faqa iriséeqa qiníara innaaru qiaqa.

³¹Qinée maindári Yeerusareenni óoruree misá nímiraree qia múnnimmana nímiánaqa Ánutuna ufa írimariasa minára asasiaqéera innaaru qiaqa. Miqóo Yeerusareenni qinée máriánaqa ínnee Ánutunara innaaru qímaqímaqáaqa Yeerusareenni máriasa Ánutuna ufa sía írimariasa qiní dárírarammídamia. Ínnee misára innaaru qia qiní sía dáruaqee innaaru qiaqa. ³²Qinée Yeerusaree máqusaindari ámiqimandee óorurandee qumuráananoo Ánutufa qínnanara ínni Roomma máqannaasa faqa káqíkaaqóo idooámaseeqa asasammáseeqa áiqaree fuanáura. ³³Ánutufa maasá asooára óosana fannoo ínni aiqáma Roomma máqanna faqa máriani. Kúqaa.

Pauroofa narí áqoondiua nímandaidanoo.

16 ¹Óo qiní qíqoondiua Roomma máqusai máriasa ánaasee moó fannoo Keenakareea máqusai Yísuna ufa írimariasa dadaaqímari anaaseefa maasá nisookífa miná áuqu Foeabee námmarifa qúsasaa ínnee iannai Roomma máqusai fúannoo. ²Mifá andeeqára ánaasee márinoo óonurínaqa ínnee Ánutuna faiqi námu naanna rámassee karaambáiqá ufa írimari anaasee fee qímasee ámiqimandee qumáree rakísidaqa mi-anaaseefá moo áinaina ummaara moo bísínisa Roomma máqusai áuqainaqa ínnee káqi dadaaqiaqa. Mi-anaaseefá moómoo fásíqa ánaasee dadaaqírafa qiní faqa dadaaqíra qíqoondi máridanoo.

³⁻⁴Ínni Roomma máqusai mária fasiqa anaaseeqandá, ánaasee áuqu Pírisikaa námmarifa máridanoo afaaqi áuqu Akuiraafa mi-qafaqíqandá qiní dadaaqírana nári kúqíranara paasóosamandee moómoo kari nímeekaranaki fídaqa qiní dadaaqímariasa máridaqa, ásauku mundírana Yísuna aináinirana dadaaqí maríaqanda máridaqa. Sía qiní kai dadaaqímariqanda aiqáma ánaamuru Yísuna ufara suqúfi qímariasa misá faqa dadaaqímariqanda márianara misá faqa qinée faqa miqandára dúfi dúfi qídaqa. Qinée maa-pasánaki mi-qafaqísa nímandaida.

⁵Mi-qafaqísa máaqaki Yísuna ufara suqúfi qímariasa amaana máqa sía márinara suqúfida qímariasa misá faqa maa-pasánaki nímandaidaqa. Qiní qifaaqasáa qiqoondi áuqu Eepaeeneetusafa aiqáma Asia máqannaakina indaarú ásauku mundírana áqoondikufa, qinée maa-pasánaki miná faqa ámandaidaqa.

⁶Moo ánaasee áuqu Maria námmarifa (sía Yísuna ánoofau miná amaráfa) firaaqóo ínni Roomma máqusanaasara kadáapirufa máridanoo qinée miná faqa ámandaidaqa.

⁷Qiní máqanna Yuda máqanna fásíqa ánaasee qiní faqa karabúsaki máruqanda núqu Andaroonikusafa faqa Iunia námmarifa faqa mi-qafaqísa náaree Yísuna saqáriki máruqanda máridaqa qinée ínnaaqianna.

Yísufa niqiqoo fásiqausa ámiqimandee miqandára íri maríqau. Qinée miqandára faqa maa-pasánaki nímandaidaqa.

⁸Qiní qifaaqasáa qiqoondi moo áuqu Ampariatusafa mifá faqa maasá faqa karaambáíqa ufaki maasá faqa moodáanaki máriufa ínni faqa márifaqa miná faqa maa-akaránakiqari ámandaidaqa.

⁹Ásauku mundírana aináiniranakina maasá faqa moodáanaki máriufa. Urabanusana faqa ínni faqa márina ámandaidaqa, Qiní qifaaqasáa qiqoondi moó áuqu Sarakisafa ínni faqa márina ámandaidaqa.

¹⁰Apeereesana faqa ámandaidaqa, mifá áukuana áukuana ásauku mundíranasaa atooqáfinoo miná aináinirana faakánaikirafa márifa. Aristoburusana faqa miná áiku ásauku faqa nímandaidaqa.

¹¹Qiní qiqoónna Yuda máqannaa Eeroodioonana miná faqa ámandaidaqa. Narakisúsana narí áiku ása ukukiqari Yísuna ufa íri maríasa nímandaidaqa.

¹²Ánaasee qaaraqánda ásauku mundírana aináiniranaki máru ánaaseeqanda núqu Tirifae námmarifa faqa Tirifoosa námmarifa faqa miqandá faqa nímandaidaqa. Ánaasee moó qiní qifaaqasáa qiqoondi Karaambáíqa saika firaqóo uqanna máree marífa miná áuqu Peerasisa námmarina faqa ámandaidaqa.

¹³Karaambáíqa saikáki máriasakiqari ámiqirafa miná áuqu Rufusáfa miná ánoofa faqa qinée faqa miná ámaakuara foora márunnanara miqandá qísanoosara nímandaidaqa.

¹⁴Maa-fasiqa namúsa núqu raanáura. Asinakaritusafa faqa Fareekoonafa faqa Qeerameesafa faqa Pataroobasafa faqa Qeeramasafa faqa minamúsa faqa aiqáma Yísuna ufa írimariasa faqa misá nímandaidaqa.

¹⁵Firoorookusáfa faqa Iuriafa faqa Neereusafa narí ásookisandiri faqa Oorimpasáfa faqa aiqáma Ánutuna ufa írimariasa faqa misá faqa máriasa faqa nímandaidaqa.

¹⁶Ínnee suqídaqa naríara naríara níkaqafasaara foora narí sukukée narí sukukée iaqa. Aiqáma maqúsa maqusa ásauku mundírana ufara suqúfi qímariasa misá faqa ínni Roomma máqannaa nímandaidaqa.

Akaqáusa rainée máriasa mi-ufánara eeráiriaqa.

¹⁷Óo qiní qíkaqaafasaa uqa qeeqá qímuqusa óokiqara afeekaikámandee ínni qímannimidaqa. Akaqáusa rainára ufa óosana aréemarisara eeráiriaqa. Misá Yísuna saqáriki maríasa akaqáusa kurídi nímaqaidaqa ínnee mároo andeeqara ufana ateekáidaqa, misára rufíasee níanai máriaqa. ¹⁸Miqí maríasa sía maasá karaambáíqa ásauku mundírana aináinau ídau, misá nári nídimari mandáinainara kai randáida írídaqa. Misá nári nimaníra ufannái faqa nári nífaurunna kai susúmannimaqaranannái faqa ámiqira fasiqa anaasee íriranara

unéemaana qídaqa. ¹⁹Aiqáma máqannaasa ínni Roomma máqannaasara íridaqa ínné Yísunasaa atooáqa márianara írimariafaqa qinée faqa íridaqa asasídaqa. Qinée ínniara óosana óosana ámiqira oosanara akoofásauqa máriaqee qídaqa, óosana óosana mandóosanara aamínaikiaqee qídaqa. ²⁰Ánutufa maasá asooárana óosana faqaafa qúsasaa Sadannana ínni níku ámeemaanairá foora maréeqeenoo quqásee radámusaannoo. Karaambáiqá Yísuna áfaarirafa ínni faqa máriannoo.

²¹Maaqóo qiní faqa máriasa nári nímandarana ínni nímidafa misá núqu Timootifa qiní moodáa ainainirana dadaaqí marífa ínni nímandaidanoo Rukiusáfa faqa Iasoonáfa faqa Soosipateeráfa faqa misá aiqámausa qiní maqanna Yuda máqanna máriasa misá faqa ínni nímandaidaqa.

²²Qinée Teeratusáusa Pauroona óokinaana íridaqa maa-pasána ákara rímarunausa máridaqa, maqee qinée faqa Yísuna ufa írimarunausa máridaqa ínni nímandaidaqa.

²³Yísuna ufara suqúfi qímariasa Kaiusana máaqaki maqee maqee súqidaqa, qinée Pauroosa faqa miná máaqaki márunanoo mi-fasiqáfa Kaiusafa ínni Roomma máqannaasa nímandaidanoo. Qeeqá maqee márunna maqúsanaasa munnimma kansóra munnimma rakísimarifa miná áuqu Eerasatusafa faqa maasá qíkaqaafasaa Kuaratusafa faqa ínni nímandaidaqa. ²⁴Maasá karaambáiqá ásauku mundírafa Yísufa miná áfaarinoo káqi nímira oosana ínni aiqámausa faqa máriani.

Ufáti taikárufa

²⁵Dóo maasá Ánutuna aréenarana ámia, Óoqai óosana aróonakiqari kukéeqara ánoona ufa Isaraee máqannaasa faqa ánaamuru máqannaasa faqa Ánutufa asumu máriranaki quqáaninna ufana kukéeqanoo máriufa maqee Yísunaki koorooínoo máridanoo. Mi-kooroó ira ufáfa ínni Yísuna saqáriki máriana minakí ínni amaná mapukú nimaqáannoo. Ámiqira fasaasa ufa ásauku mundírana Yísunara qinée qímannimiqa núnnana, ínni Yísuna saqárikirana mi-ufánasaa mundínoo máridanoo. Amaná Ánutufa ínni Yísunaki saqárikirana mapukúsee quqánnisáanoo. ²⁶Óoqai mi-kukeeqara anoona ufáfa maqee náaru náaru máriara Ánutufa ufa qufanoo mi-kukeeqara ufáfa aiqámausákina akoosaqá kooroomáfifanoo máriafa qáfaidaqa íridaqa. Ánutufa ufa qufanoo Yísufa sía kambíqooqoo tamummára fásiquaqa Yísuna aufakiana kooroo iqau. Maqee faqa aiqáma máqanna qímannimiafaqa mi-ufánasaa írirafa rusífifaqa íridaqa eedóo qímasee mi-maú fuaqéera.

²⁷Moodaa mári Ánutufa naríaraa aiqáma ainainara írimarifa, miná ásauku mundírana Yísunannai náaru náaru aréenarafa mináindi máriani. Kuqaa.